

4.3 פטור מהכללת נכסים מחוץ לישראל בהצהרת הון

ראו התייחסותנו לעיל במסגרת פרק זה. " (סיום ציטוט מחוזר 9/2011. פ.ק).

17.14.4 פטור ממס על הכנסה מתמלוגים בידי תושב מוטב או תושב חוזר - הוראות שעה

במסגרת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, נקבעו הוראות שעה ביחס לעידוד תעשייה עתירת ידע. במסגרת הוראות השעה הוענקה הטבה ל-"תושב מוטב" או ל-"תושב חוזר" כהגדרתם בהוראות השעה, כמפורט להלן:

ההטבה

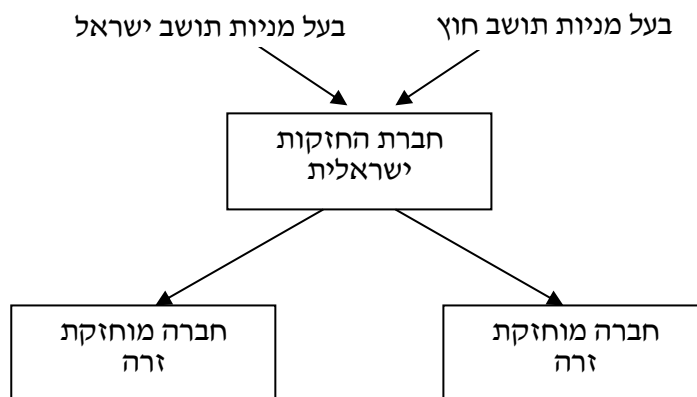
"תושב מוטב" או "תושב חוזר", בהיותו תושב חוץ, שהוזמן לעבוד במוסד אקדמאי או בבית חולים (להלן: "המוסד"), יהא זכאי לפטור ממס על הכנסות מתמלוגים המשלמת "חברת יישום שבעלות המוסד", במשך 5 שנות מס החל מהשנה הראשונה שבה החל לקבל את ההכנסות האמורות. יושם אל לב, כי הכנסות התמלוגים הפטורות ממס הינן הכנסות תמלוגים אשר מקורן בהכנסות אשר שולמו בעד מתן זכות שימוש "במוצר" לתושבי חוץ, אשר פותח או התגלה במסגרת ההסכם אשר נחתם עם חברת היישום (להלן: "ההסכם").

עיקרי התנאים

1. התושב המוטב התקשר עם חברת היישום בהסכם תוך שנתיים מתום שנת המס בה עלה לישראל או חזר לישראל, לפי העניין.
2. הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותה אינן בין המטרות העיקריות של ההסכם, וניתן אישור המנהל לכך.
3. נקבע כי "תושב חוזר" ו"תושב מוטב" הינו יחיד שעלה לישראל לראשונה או שב לישראל לאחר שהיה מחוץ לישראל במשך 6 שנים רצופות לפחות, לפי העניין, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד ליום 31 בדצמבר 2015.
4. נקבע כי "חברת יישום" הינה תאגיד בת של מוסד, העוסק בפיתוח מוצרים שפותחו או התגלו במסגרת פעילות של מחקר ופיתוח של המוסד. "מוסד" הוגדר ככל אחד מאלה:
  - מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958.
  - בית חולים רשום לפי פקודת בריאות העם, 1940.
5. "מוצר" מוגדר כנכס מוחשי או ידע, לרבות תהליך ייצור ותוכנת מחשבים, הנובע ממחקר ופיתוח, על פי תוכנית שהמדען הראשי אישר לפי הוראות חוק לעידוד מו"פ.

17.15 פטור השתתפות (Participation Exemption) לחברת החזקות ישראלית

במסגרת תיקון 147 שתחולתו מיום 1 בינואר 2006, הוסף פרק שלישי 2 לפקודה שעניינו משטר מס מיוחד: "פטור השתתפות לחברת החזקות ישראלית". מטרת ההסדר הינה לאפשר הקמה של מרכזי ניהול בינלאומיים בישראל על ידי תושבי חוץ. יצויין כי הסדר דומה מקובל במדינות שונות בעולם, בעיקר באירופה, ומהווה הסדר חלופי לזיכוי עקיף בשל מיסוי חוץ.

מהי חברת החזקות ישראלית

בסעיף 67 לפקודה נקבעו תנאים שבהתקיימם חברה תחשב כחברת החזקות ישראלית לעניין ההטבות מכוח פרק שלישי 2 לפקודת מס הכנסה (להלן: "התנאים המזכים"). יובהר כי, התנאים המזכים להלן צריכים להתקיים במצטבר:

- החברה התאגדה בישראל והשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל בלבד;

- חברת ההחזקות לא תהא חברה ציבורית כהגדרתה בסעיף 2 לחוק החברות, מוסד כספי כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, חברה משפחתית, חברה שקופה או חברה שהתאגדה כחלק מהליך של שינוי מבנה או העברת נכס בפטור ממס.
- במשך 300 ימים לפחות בכל שנת מס, החל משנת המס שלאחר התאגדותה, מצבת ההשקעות של חברת ההחזקות צריכה לקיים את המגבלה לפיה לפחות 75% מההשקעותיה, לרבות בדרך של הלוואות, הן בחברות מוחזקות (המקיימות את התנאים שיפורטו בהמשך). כמו כן, סכום ההשקעה בחברות מוחזקות לרבות בדרך של הלוואות לאותן חברות, לא תפחת מ-50 מיליון ש"ח.
- לחברת ההחזקות לא תהא הכנסה מעסק לפי סעיף 12(1) לפקודה אלא אם מדובר בהכנסה שהופקה בישראל בעבור שירותים שנתנה לחברות המוחזקות.
- באם לא יתקיים אחד מהתנאים המזכרים שפורטו לעיל בשנת התאגדותה של חברת ההחזקות ובשנה שלאחריה, החברה תיחשב כאילו מעולם לא היתה חברת החזקות ישראלית. באם לא יתקיים איזה מהתנאים בשנים שלאחר מכן, תחדל חברת ההחזקות מלהיות חברת החזקות ישראלית החל מתחילת שנת המס בה חדל להתקיים התנאי.
- כמו כן, נקבע בהוראות התחילה כי על חברת ההחזקות הישראלית לבחור שהוראות פרק זה יחולו עליה בהודעה שעליה חתמו כל בעלי מניותיה ועליה למסור את ההודעה לפקיד השומה בתוך 90 ימים מיום התאגדותה.

מהי חברה מוחזקת

נקבעו בפקודה תנאים באשר לחברות המוחזקות בהן משקיעה חברת החזקות הישראלית. יובהר כי התנאים שיפורטו להלן צריכים להתקיים במצטבר:

- החברה המוחזקת היא חברה זרה תושבת מדינת אמנה בה מדווחת החברה המוחזקת על הכנסותיה או, החברה המוחזקת היא חברה תושבת חוץ שמקום מושבה במדינה ששיעור המס החל בה על הכנסות מפעילות עסקית במועד רכישת המניות הוא 15% לפחות.
- לפחות 75% מהכנסתה של החברה המוחזקת בשנת המס, שהופקה או נצמחה מחוץ לישראל, היא הכנסה שאילו היתה חייבת במס בישראל היתה חייבת כהכנסה מעסק לפי סעיף 12(1). בבחינת התקיימות תנאי זה ובחישוב הכנסת החברה המוחזקת יש להתחשב בהכנסות מתברות קשורות תושבות חוץ שלחברה המוחזקת לפחות 10% בזכות לרווחים.
- נכסיה והכנסותיה של החברה המוחזקת בישראל לא יעלו על 20% מכלל נכסיה והכנסותיה בשנת המס. לעניין "נכסים בישראל" לרבות זכות בחבר בני אדם תושב חוץ שעיקר נכסיו הם זכויות, במישרין או בעקיפין, בנכסים הנמצאים בישראל.

פטור להכנסתה של חברת החזקות ישראלית

חברת החזקות שמתקיימים בה "התנאים המזכרים" כפי שפורטו לעיל, תהא פטורה ממס בגין ההכנסות הבאות:

- (1) **רווח הון** שנבע ממכירת מניות חברה מוחזקת, ובלבד שלחברת החזקות הישראלית היתה החזקה של לפחות 10% מהזכויות בחברה המוחזקת במהלך של 12 חודשים רצופים לפחות.
  - (2) **דיבידנדים** שהתקבלו מחברות מוחזקות, שלחברת החזקות הישראלית היתה החזקה של לפחות 10% בזכויות לרווחים במהלך תקופה של 12 חודשים רצופים לפחות בהם היתה חברת החזקות הישראלית בעלת מניות מהותית בחברה המוחזקת.
  - (3) **הכנסות ריבית, דיבידנד ורווח הון** מניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל.
  - (4) **ריבית והפרשי הצמדה** שקיבלה ממוסד כספי.
- יובהר כי הפטורים האמורים מחליפים את מנגנון הזיכוי בשל מיסי חוץ על ההכנסות הפטורות האמורות.

מיסוי בעלי המניות בחברת החזקות ישראלית

א. דיבידנד המחולק על ידי חברת החזקות

יחיד/חברה תושבי חוץ

שיעור המס שיחול בגין דיבידנד שקיבל בעל מניות תושב חוץ מחברת החזקות ישראלית יתחייב במס בשיעור של 5%. יובהר כי שיעורי המס עשויים להיות נמוכים יותר בהתאם להוראות אמנה למניעת כפל מס שבין מדינת התושבות של המשקיע הזר ובין מדינת ישראל.

יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה, תושב חוזר ותיק או תושב חוזר

במהלך התקופה שבה זכאי להטבות, יחויב במס בשיעור של 5%.

יחיד תושב ישראל

שיעור המס שיחול בגין דיבידנד שקיבל בעל מניות יחיד תושב ישראל הוא בשיעור של 25%, או של 30% באם מדובר ב"בעל מניות מהותי".

חברה תושבת ישראל

חברה תושבת ישראל תחויב במס בהתאם למקור ההכנסה ממנה חולק הדיבידנד.

- שיעור מס חברות יחול על דיבידנד שמקורו בהכנסות ריבית ממוסד כספי, והכנסות ריבית ורווח הון מניירות ערך הנסחרים בישראל.
- מס בשיעור של 25% (או שיעור מס חברות וזיכוי עקיף) יחול על דיבידנד שמקורו ברווח הון או דיבידנד מחברות מוחזקות.
- שיעור מס של 25% (או שיעור מס חברות וזיכוי עקיף) או 0% יחול לגבי דיבידנד שמקורו בהכנסות אחרות, לפי העניין (שיעור מס של 0% יחול כשהדיבידנד מחולק מהכנסות שנצמחו או הופקו בישראל).

יובהר כי החבות במס של תושבי ישראל, הן יחידים והן חברות, תחול בין אם חולקו רווחיה של חברת החזקות הישראלית ובין אם לא. למעשה, יראו ברווחים שלא חולקו "דיבידנד רעיוני", לגבינו יחולו שיעורי המס כאמור לעיל. כאשר יחולק הדיבידנד בפועל או כאשר ימכרו המניות, בעלי המניות יקבלו זיכוי מס בגין המס ששולם על הדיבידנד הרעיוני.

ב. רווח הון ממכירת מניות חברת החזקות

יחיד/חברה תושב חוץ

תושב חוץ יהיה חייב/פטור במס בישראל בגין מכירת מניותיו בחברת החזקות הישראלית בהתאם להוראות האמנה (בעת קיום אמנה בין ישראל לבין מדינת תושבות המוכר) או בהתאם להוראות הדין הפנימי בישראל (בהיעדר אמנה בין ישראל לבין מדינת תושבות המוכר).

בנוסף, ייתכן ותושב החוץ יהיה פטור ממס בגין מכירת מניותיו בחברת החזקות הישראלית, וזאת במקרה בו ישנה עמידה בתנאים אשר הוגדרו במסגרת הוראות סעיף 97(ב3) לפקודה - ראה בהרחבה סעיף 17.16.5 א' להלן.

יחיד תושב ישראל

יחויב במס בשיעור של 25%, או של 30% במקרה והוא "בעל מניות מהותי".

חברה תושבת ישראל

תחויב במס בשיעור מס החברות החל משנת 2014 (26.5%).

17.16 מיסוי בישראל של תושבי חוץ

17.16.1 קביעת כללי מקור

במסגרת הרפורמה שנכנסה לתוקף החל מיום 1.1.2003 ("הרפורמה") הובהר כי ימשיך לחול משטר מס טריטוריאלי על תושבי חוץ. לפיכך, תושב חוץ יהא חייב במס על כלל הכנסותיו, הפירותיות וההוניות, אשר הופקו או נצמחו בישראל.

לצורך כך נקבעו בפקודה כללים לגבי מקום הפקת ההכנסה. כללים אלה נקבעו לגבי הכנסה מהמקורות השונים, וביניהם: עסק, עבודה, ריבית, שכירות, דיבידנד וכיוצא"ב.

לעניין כללים לגבי מקום הפקת ההכנסה, ראה סעיף 17.1 לעיל.

בנוסף נקבעו הוראות על פיהן ייקבע מתי יראו רווח הון ככזה שהופק או נצמח בישראל, כמפורט:

- הנכס הנמכר נמצא בישראל;
- הנכס נמצא מחוץ לישראל והוא בעיקרו זכות, במישרין או בעקיפין, לנכס, למלאי, או שהוא זכות בעקיפין לזכות במקרקעין או לנכס באיגוד מקרקעין הנמצא בישראל ("הרכוש"), לעניין חלק התמורה הנובע מהרכוש הנמצא בישראל;
- מניה או זכות למניה בחבר בני אדם תושב ישראל;
- זכות בחבר בני אדם תושב חוץ, שהוא בעיקרו בעל זכות, במישרין או בעקיפין, לרכוש הנמצא בישראל - לעניין חלק מהתמורה הנובע מהרכוש הנמצא בישראל.

17.16.2 שלילת הטבת מס לתושב חוץ אשר בעל שליטה בו הוא תושב ישראל

במסגרת הרפורמה בסעיף 68א לפקודה נקבעה הוראה "אנטי תכנונית" שעניינה שלילת הטבות מס, הנחות או פטורים לחבר בני אדם תושב חוץ, אם תושב ישראל הוא בעל שליטה בו או שהוא הנהנה או הזכאי ל-25% או יותר מההכנסות או מהרווחים של תושב החוץ, במישרין או בעקיפין. מטרת ההוראה הינה לשלול זכאות של חבר בני אדם תושב חוץ להנות מהנחה או פטור לפי הפקודה, אשר מוענקת לו בשל היותו תושב חוץ, וזאת מאחר ותושב ישראל הוא בעל שליטה בו (בתושב החוץ).

לעניין זה "בעל שליטה" - בעל מניות המחזיק, במישרין או בעקיפין, לבד או יחדיו עם אחר, או יחד עם תושב ישראל אחר, באחד או יותר מאמצעי שליטה בשיעור העולה על 25%. עם זאת, בהקשר זה תצוין החלטת מיסוי 2545/11 במסגרתה ניתנה הקלה לחברת חוץ, חרף העובדה שתושב ישראל החזיק בלמעלה מ-25% מאמצעי השליטה, וזאת משום שאותו יחיד היה "תושב ישראל לראשונה" (עולה חדש) אשר היה זכאי לפטור ממש. רשות המסים הכירה בהקלה זו, אף על פי שסעיף 68א לפקודה לא תוקן במסגרת תיקון 168, וזאת לאור תכלית החוק.

החזקה עקיפה של עולה חדש בחברה ישראלית - החלטת מיסוי בהסכם מס' 2545/11

חברת החזקות זרה מחזיקה במניות של מספר חברות ברחבי העולם. אחד מבעלי המניות בחברה המחזיק ב-37% ממניותיה הינו יחיד אשר הפך לתושב ישראל לראשונה בשנת 2010. את כל מניותיו בחברה הזרה רכש היחיד בהיותו תושב חוץ. שאר בעלי המניות בחברה הזרה הינם תושבי חוץ. בהיות היחיד תושב חוץ, רכשה החברה הזרה 17% ממניותיהן של שתי חברות תושבות ישראל. בכוננת החברה הזרה לרכוש בעתיד מניות נוספות של החברות הישראליות ושל חברות ישראליות נוספות, וזאת לאחר המועד שבו הפך היחיד לתושב ישראל. החברה הזרה פנתה למס הכנסה בבקשה לאשר את זכאותה לפטור מס רווח הון הנובע ממכירת מניות של חברות ישראליות בהתאם לסעיף 97(ב3) לפקודה. בהחלטת המיסוי נקבע:

לעניין רווחי החברה הזרה ממימוש מניות חברות ישראליות, שנרכשו במועד שהיה היחיד תושב חוץ:

1. האמור בסעיף 68א לפקודה (לפיו, בין היתר, חבר בני אדם תושב חוץ לא יהא זכאי להטבת מס, הנחה או פטור בשל היותו תושב חוץ אם תושבי ישראל הם בעלי שליטה בו) לא ישלול מהחברה הזרה את הזכאות לפטור האמור מכוח סעיף 97(ב3) לפקודה, רק בשל הפיכתו של היחיד לתושב ישראל. זאת, מהטעם הסביר כי אין למנוע מהחברה הזרה פטור רק בשל עלייתו לארץ של בעל מניותיה כאשר הוא עצמו זכאי לפטור גם לאחר עלייתו מכוח סעיף 97(ב3), במקרה בו היה מחזיק החזקה ישירה במניות הנמכרות.
2. בהתקיים תנאי סעיף 97(ב3), החברה הזרה תהיה פטורה ממש רווח הון במשך 10 שנים ממועד הפיכתו של היחיד לתושב ישראל, בגין מכירת החזקותיה במניות החברות הישראליות, ובלבד שרכשה החזקות אלה בעת שהיחיד היה תושב חוץ.
3. לגבי מקרים בהם החברה מוכרת את מניות החברות הישראליות לאחר שחלפו 10 שנים מיום עלייתו של היחיד לישראל, נקבע מנגנון חלוקה לינארי בין רווח הון ריאלי פטור לחייב, בדומה למנגנון הקבוע בסעיף 97(ב3).

לעניין רווחים של החברה הזרה ממימוש מניות חברות ישראליות, שנרכשו לאחר שהיה היחיד תושב ישראל:

החברה הזרה לא תהיה זכאית לפטור ממש מכוח הדין הפנימי בישראל על רווחים ממימוש מניות ישראליות שנרכשו לאחר מועד תחילת התושבות וזאת בשל האמור בסעיף 68א לפקודה.

17.16.3 שלילת פטור ממש במתנה לתושב חוץ

במסגרת הרפורמה נקבע כי הפטור ממש שניתן על מתנה לקרוב או מתנה ליחיד אחר ובתנאי כי הוכח שהמתנה ניתנה בתום לב, יחול רק כל עוד מקבל המתנה אינו תושב חוץ.

17.16.4 חובת מינוי נציג לתושב חוץ

במסגרת הרפורמה נקבע כי תושב חוץ הנדרש למנות נציג לפי סעיף 60 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 ("חוק מס ערך מוסף") ימנה נציג גם לעניין הפקודה. הנציג יכול להיות יחיד תושב ישראל או חבר בני אדם תושב ישראל שיש לו עסק בישראל.

הנציג יהיה מיופה כוח לדווח לרשויות המס, לקבל בעבור תושב החוץ הכנסות ורווחים וכן לשלם את המס שבו חייב תושב החוץ בישראל מתוך נכסי תושב החוץ.

תושב חוץ אשר לא ימנה נציג כאמור, נציגו יהיה מי שמונה על פי חוק מס ערך מוסף.

לעניין הגשת דוחות בהם חייב הנציג וכיוצא"ב, צפויה להיחקק חקיקת משנה.

17.16.5 פטורים לתושב חוץ על רווחי הון וריביות

א. רווח הון במכירת ניירות ערך של חברות ישראליות פרטיות שנרכשו בתקופה שבין ה-1 ביולי 2005 לבין ה-31 בדצמבר 2008 - הוראת שעה

בתיקון 147 הוספה הוראת סעיף 97(ב3) לפקודה. על פי הוראת הסעיף, תושב חוץ שהוא תושב מדינה אשר חתומה על אמנה עם ישראל יהא פטור ממס על רווח הון שיהיה לו במכירת נייר ערך של חברה תושבת ישראל, או במכירת זכות בחבר בני-אדם תושב חוץ שעיקר נכסיו הם זכויות, במישרין או בעקיפין, בנכסים הנמצאים בישראל ובתנאי שנייר הערך נרכש בתמורה, בתקופה שבין 1 ביולי 2005 לבין 31 בדצמבר 2008, ונמסרה על כך הודעה לפקיד השומה 30 יום לאחר הרכישה.

ב. רווח הון במכירת ניירות ערך של חברות ישראליות פרטיות שנרכשו החל מיום ה-1 לינואר 2009

על-מנת לעודד תושבי חוץ להשקיע בישראל תוקנה הוראת סעיף 97(ב3) לפקודה במסגרת תיקון 169 ונקבע כי הפטור ממס אשר ניתן במסגרת הוראות הסעיף יחול דרך קבע על כל תושב חוץ, בגין מכירת נייר ערך של חברה תושבת ישראל, או שמכירת זכות בחבר בני אדם תושב חוץ שעיקר נכסיו הם זכויות בנכסים הנמצאים בישראל, בהתקיים התנאים המופרטים להלן:

- (א) רווח ההון אינו במפעל קבע שלו בישראל;
- (ב) הרכישה של נייר הערך לא היתה מקרוב ולא חלו לגביה הוראות חלק ה-2, או הוראות סעיף 70 לחוק מיסוי מקרקעין;
- (ג) נייר הערך לא נסחר בבורסה בישראל במועד המכירה (לגבי ניירות ערך הנסחרים בבורסה יחולו הוראות סעיף 97(ב2)).

בהתאם לסעיף 97(ב3)(3) לפקודה, הפטור הנ"ל יחול גם על יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה או שהיה תושב חוזר וותיק, ובלבד שבמועד רכישת נייר הערך היה תושב חוץ.

יובהר כי בהתאם לתיקון מספר 197 לפקודה שתחולתו היא החל מיום 1 באוגוסט 2013, הוראת הסעיף לא חלה על רווח הון במכירת נייר ערך של חברה שביום רכישתו ובשנתיים שקדמו למכירתו, עיקר שוויים של הנכסים שהיא מחזיקה, במישרין או בעקיפין, מקורו באחד או יותר מאלה:

1. זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין ולרבות כל זכות אחרת במקרקעין כמשמעותה בחוק המקרקעין;
2. זכות שימוש במקרקעין או בכל נכס המחובר למקרקעין בישראל;
3. זכות לניצול משאבי טבע בישראל;
4. זכות לפירות ממקרקעין הנמצאים בישראל.

ביום 20 ביולי 2014 פורסם ע"י רשות המסים חוזר מס הכנסה מס' 3/2014 – פטור לתושב חוץ ממכירת נייר ערך של חברה תושבת ישראל לפי סעיף 97(ב3) - החרגת זכויות במקרקעין וזכות לניצול משאבי טבע בישראל בעקבות תיקון 197 לפקודה (להלן: "חוזר 3/2014").

במסגרת חוזר 3/2014 ניתנו דגשים באשר להוראות הסעיף בחלקו המתוקן וניתנה הבהרה בנוגע להוראות התחולה והתחילה השונות בו. אנו נסקור בפניכם את הנקודות החשובות שהובאו בחוזר 3/2014.

"זכות אחרת במקרקעין כמשמעותה בחוק המקרקעין", כוללת למעשה, בין היתר: בעלות, שכירות, משכנתא, זיקת הנאה, זכות קדימה, בעלות בדירה בבית משותף. לעניין חוק המקרקעין, אורך תקופת הזכויות אינו חייב לעלות על 25 שנים. "מקרקעין" מוגדרים בחוק המקרקעין כקרקע, כל הבנוי והנטוי עליה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, למעט מחוברים הניתנים להפרדה. להלן דוגמאות ל"זכות במקרקעין" מכוח חוק המקרקעין: מניות באיגוד שבבעלותו זכות חכירה לתקופה הקצרה מ-25 שנים; זיקת הנאה כגון מעבר במקרקעין, הזכות לעשות שימוש במקרקעין כגון צייד, דיג או מרעה וגם הזכות למנוע מבעל המקרקעין לעשות בקרקע שימוש כזה או אחר;

זכות שימוש במקרקעין או בכל נכס המחובר למקרקעין בישראל

כוונת המחוקק בעניין זה היא לזכות שימוש במקרקעין, לרבות נכסים הנלווים אל המקרקעין (כגון, משק חי וציוד המשמשים בחקלאות וייעור). דוגמאות:

- זיכיון להפעלת נתיב תחבורה.
- זכויות ישירות או עקיפות בעסקאות של הסדרי זיכיון למתן שירות (PPP - Public Private Partnership). למשל: הזכות להקים ולעשות שימוש במבנים כגון מפעל תעשיה או דירת מגורים.

זכות לניצול משאבי טבע בישראל

הסייג לפטור ממס רווח ההון לתושב חוץ לפי סעיף 97(ב3) יכלול גם זכויות לתשלומים משתנים או קבועים כתמורה בעד ניצול או הזכות לנצל, מרבצי מחצבים, מקורות ואוצרות טבע אחרים.

הסייג לפטור יחול על זכויות לניצול משאבי טבע בישראל, לרבות במים הכלכליים או בשטח המדף היבשתי.

לשונו של סעיף 97(ב3) רחבה וכוללת במסגרתה "זכות לניצול משאבי טבע בישראל" ובתוך כך, גם כל זכות אחרת המאפשרת את "ניצול משאבי הטבע" כגון זכות לחיפוש או איתור משאבי טבע על מנת לנצלם. זאת ועוד, זכות זו כוללת גם את הנגזרות הנובעות מעיבוד וניצול משאבי הטבע לתוצרי לוואי גם אם הם נמכרים במצבם המעובד.

זכות להפיק פירות ממקרקעין הנמצאים בישראל

הכוונה לכל ניצול של המקרקעין אשר מפיק פירות לבעל הזכות במקרקעין, בין ישיר ובין עקיף. להלן דוגמאות:

- הפקת פירות מניצול אנרגיה סולרית, טורבינות רוח וכיו"ב.
- תחנות כוח להתפלת מים.
- זכות להפיק אנרגיה מחום האדמה.
- כל רווח עיתי-מחזורי הנובע משימוש במקרקעין.

כמו-כן, מצויין בחוזר כי התיקון לסעיף יחול על רווח הון שנוצר לתושב חוץ ממכירה שהתבצעה החל מיום 1.8.2013, והוא יחול על כל סכום רווח ההון.

ג. רווחים בשוק ההון

1. ריבית על פיקדון במטבע חוץ

תושב חוץ יהא פטור ממס, בהתקיים תנאים מסויימים, על ריבית המשתלמת מיום 1 בינואר 2003 בגין פיקדון במטבע חוץ בתאגיד בנקאי או אצל החשב הכללי, וזאת בין אם תושב החוץ הינו יחיד או חבר בני אדם.

הפטור האמור נקבע בצו מס הכנסה (פטור ממס על פיקדון של תושב חוץ), התשס"ג-2002 ("צו הפטור מריבית"). בצו הנ"ל נקבעו גם התנאים להחלת הפטור.

נדגיש כי על פי חוזר מס הכנסה 20/2002, הפטור האמור חל על פיקדון במטבע חוץ שמקורו בכספים שהובאו מחוץ לישראל.

2. רווח הון במכירת ניירות ערך הנסחרים בישראל

במסגרת הרפורמה, נקבע בסעיף 97(ב2) לפקודה כי תושב חוץ פטור ממס על רווחי הון במכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל, במידה ורווח ההון אינו במפעל קבע של תושב החוץ בישראל.

בתיקון 147 הוספה לסעיף הוראה לפיה במכירת נייר ערך שנרכש על ידי תושב החוץ לפני יום רישומו למסחר בבורסה, יחול חיוב במס רווח הון בגין חלק רווח ההון שהיה נצמח אילו נמכר נייר הערך לפני יום רישומו למסחר בבורסה. בתיקון 167 הוסף כי הרווח שיחויב לא יהיה יותר מסכום רווח ההון במועד מכירת נייר הערך וכן בתנאי שהשווי ביום הרישום גבוה מהשווי ביום הרכישה, וכי התמורה במועד המכירה גבוהה מהשווי ביום הרכישה. בתיקון 169 הובהר כי החיוב על חלק רווח ההון של נייר ערך שנמכר לפני יום רישומו למסחר בבורסה יחול רק ככל שעל אותו רווח הון לא היה ניתן לקבל פטור לפי הוראות סעיף 97(ב3) אילולא נרשם למסחר כאמור.

יובהר כי הוראת הסעיף לא חלה מקום בו מדובר במכירת מניה בקרן להשקעות במקרקעין.

החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 186), התשע"א-2011 - תיקון סעיף 97(ב2) לפקודה

ביום 16 בנובמבר 2011 פורסם ברשומות החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 186), התשע"א-2011, אשר עיקרו תיקון הוראות 97(ב2) לפקודה. בהתאם לתיקון, לא יחול פטור בידי תושב חוץ במכירת אגרות חוב או מלווה של מדינת ישראל או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם (להלן: "מלווה מדינה קצר מועד") ועל עסקה עתידית שנכס הבסיס שלה הוא במישרין או בעקיפין מלווה מדינה קצר מועד. במסגרת הוראות התחילה והתחולה של תיקון 186 כאמור, יום התחילה הינו מיום 16 בדצמבר 2011 (להלן: "יום התחילה") והוא יחול על רווח הון ממכירת מלווה מדינה קצר מועד ועל רווח הון מעסקה עתידית שנכס הבסיס שלה הוא במישרין או בעקיפין מלווה מדינה קצר מועד, שיימכרו החל מיום התחילה ואשר נרכשו לפני יום התחילה או בשנתיים שמיום התחילה. במסגרת סעיף 49 לחוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ד-2013 הוראות התחולה שנו והוחלט למחוק את הסיפא הקובעת כדלקמן: "ואשר נרכשו לפני יום התחילה או בשנתיים שמיום התחילה".

3. רווח הון במכירת ניירות ערך ישראלים הנסחרים מחוץ לישראל

תושב חוץ יזכה לפטור בגין רווח הון ממכירת נייר ערך של חברה תושבת ישראל הנסחר בבורסה **מחוץ לישראל**, אם התקיימו התנאים האמורים בתקנות מס הכנסה (פטור ממס לתושב חוץ על רווח הון במכירת נייר ערך), התשס"ג-2003.

תקנות פטור אלה הותקנו מכח סעיף 105 י"ד לפקודה אשר בוטל במסגרת תיקון 147. יחד עם זאת, בהוראות התחולה לעניין ביטול הסעיף נאמר כי יראו את התקנות כאילו הותקנו מכח סעיף 101 לפקודה.

4. רווח הון בעסקאות עתידיות הנסחרות בבורסה

תושב חוץ יזכה לפטור בגין רווח הון בעסקה עתידית הנסחרת בבורסה, אם התקיימו התנאים בתקנות מס הכנסה (פטור ממס לתושב חוץ על רווח הון בעסקה עתידית), התשס"ג-2002. לצורך תקנות אלה, תושב חוץ הינו רק מי שהיה **תושב חוץ ביום ההתקשרות וביום המכירה של העסקה העתידית**. כמו כן, הפטור ממס מותנה בכך שתושב החוץ הגיש הצהרה לתאגיד הבנקאי **בטופס 2402** על היותו תושב חוץ ועל זכאותו לפטור ממס ביום ההתקשרות בעסקה העתידית (תחילתה של חובת מתן הצהרה זו מיום 1 באפריל 2003).

תקנות פטור אלה הותקנו מכח סעיף 105 י"ד לפקודה אשר בוטל במסגרת תיקון 147. יחד עם זאת, בהוראות התחולה לעניין ביטול הסעיף נאמר כי יראו את התקנות כאילו הותקנו מכח סעיף 101 לפקודה.

ביום 15 ביוני 2011 הותקנו תקנות שעניינן ביטול פטורים מסוימים שהוענקו לתושבי חוץ בגין רווחי הון שנצמחים מסוגים מסוימים של ניירות ערך, כפי שיפורט להלן.

תקנות מס הכנסה (פטור ממס לתושב חוץ על רווח הון מעסקה עתידית) (תיקון), התשע"א-2011

ביום 15 ביוני 2011 נכנס לתוקף תיקון לתקנות (פטור ממס לתושב חוץ על רווח הון מעסקה עתידית), התשס"ג-2002. בהתאם לתיקון בוטל הפטור שהוענק לתושבי חוץ ממס על רווחי הון הנובעים מעסקה עתידית שנכס הבסיס שלה הוא במישרין או בעקיפין אגרת חוב או מלווה שהוצאו על-ידי המדינה או בערבותה **הרשומים למסחר בבורסה בישראל ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם**. ביטול הפטור הינו מיום 7 ביולי 2011.

תקנות מס הכנסה (פטור ממס לריבית המשתלמת על מלווה מדינה) (תיקון), התשע"א-2011

בהתאם לתיקון לתקנות מס הכנסה (פטור ממס לריבית המשתלמת על מלווה מדינה), התשס"ה-2004, אשר נכנס לתוקף ביום 15 ליוני 2011, בוטל הפטור על ריבית, דמי ניכיון והפרשי הצמדה המשולמים לתושב חוץ על מלווה מדינה (איגרת חוב או מלווה שהוצאו על ידי המדינה או בערבותה ביום 8 במאי 2000 ואילך, הרשומים למסחר בבורסה, **ושמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם**). התיקון קובע הוראות מעבר ביחס לניירות ערך כאמור שנרכשו ערב כניסת התיקון לתוקף. ביטול הפטור הינו מיום 7 ביולי 2011.

בהתאם להודעת רשות המסים מיום 15 ביוני 2011, וועדת הכספים של הכנסת קיבלה את ההצעה לבטל לתושבי חוץ את הפטור מריבית בגין מילווה מדינה שהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מיום הוצאתם, לאור החשש שהוצג, לפיו הפטור מנוצל על ידי שחקנים בשוק המט"ח למטרות עשיית רווח לטווח קצר וגורם לתיסוף מטבע שעלול לפגוע בכושר התחרות ארוך הטווח של המשק, וזאת בעיקר כאשר מדובר ברכישה של מק"מ ואגרות חוב לטווח קצר. ביטול הפטור יחול, כאמור, מיום 7 ביולי 2011. משכך, בהתאם להודעת רשות המסים, תינתן אפשרות למחזיקים לשקול את צעדיהם בעקבות התקנות החדשות, שכן לאחר מועד זה תחויב הריבית במס.

תקנות מס הכנסה (פטור ממס על הכנסות מסוימות של קרן נאמנות חייבת לתושבי חוץ) (תיקון), התשע"א-2011

ביום 16 ביוני 2011 נכנס לתוקף תיקון לתקנות מס הכנסה (פטור ממס על הכנסות מסוימות של קרן נאמנות חייבת לתושבי חוץ), התשס"ג-2003. בין היתר, במסגרת התיקון בוטל הפטור על רווח הון בידי קרן תושבי חוץ על מלווה מדינה כהגדרתו בתיקון - איגרת חוב או מלווה שהוצאו על ידי המדינה או בערבותה הרשומים למסחר בבורסה בישראל ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם.

ביטול הפטור לתושב חוץ שאין לו הקלה ממסי כפל

במסגרת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, בוטל סעיף 9(15ב) לפקודה. במסגרת הסעיף הוענק פטור ביחס להכנסות שהפיק תושב החוץ מדיבידנד או מריבית על נייר ערך (מניה או איגרת חוב לתקופה של שנים-עשרה שנים לפחות שהוצאו על ידי חברה והנסחרות באמצעות בורסה), אשר רכש תושב החוץ במטבע חוץ, ואשר לא קיבל בגינן הקלה ממסי כפל בארץ מושבו או שעל פי אמנה למניעת כפל מס רואים אותו בארץ מושבו כאילו שילם את המס שהיה משלם אילו לא הוראות הפטור שלפי הסעיף.

17.16.6 מיסוי פעילות של חברות זרות בישראל באמצעות האינטרנט

ביום 2 באפריל 2015 פרסמה רשות המסים טיוטת חוזר מקצועי בנושא מיסוי פעילות של חברות זרות בישראל באמצעות האינטרנט, בצעד זה הקדימה ישראל את רוב מדינות המערב העוסקות בתחום. כשנה לאחר פרסום הטיוטה בנושא, ביום 11 באפריל 2016 פרסמה רשות המסים את חוזר מס הכנסה מס' 4/2016 (להלן: "חוזר מס' 4/2016"). טיוטת החוזר עוסקת בעיקר בסוגיית קיומו של "מוסד קבע" לצורכי מס הכנסה, באופן כימות ההכנסה שיש ליחס "למוסד הקבע", ובחובת הרישום במע"מ. חוזר מס' 4/2016 בהמשך לטיוטה, מסביר באילו מצבים ניתן יהיה לראות את הכנסות התאגיד הזר ממכירת מוצרים או ממתן שירותים, באמצעות האינטרנט, כהכנסות של "מוסד קבע" בישראל, וכפועל יוצא קובע את הכללים לייחוס הרווחים לאותו מוסד קבע. החוזר מבחיר את הטיפול במקרים אלו, ועורך הבחנה בין פעילותם של תאגידי זרים אשר הינם תושבי מדינת אמנה ובין פעילותם של תאגידי זרים שאינם תושבים של מדינות אמנה.

תאגיד זר חייב במס בישראל אם הוא מקיים פעילות עסקית בישראל. מדובר בהגדרה רחבה ביותר אשר די בפעילות עסקית מינימאלית כדי להיכנס לגדרה. במידה והתאגיד הזר הינו תושב מדינה עמה לישראל יש אמנה למניעת כפל מס, הרי שעסקאותיו של התאגיד הזר בישראל לא ימוסו, אלא אם לתאגיד "מוסד קבע" בישראל. הגדרת "מוסד קבע" נמצאת אך ורק באמנות ואינה מצויה בפקודת מס הכנסה. מדובר בנוכחות פיסקאלית החוצה רף מסוים של נוכחות פיזית ופרק זמן. לרוב "מוסד קבע" נוצר אם (1) לחברה מקום עסקים קבוע העומד לרשות החברה הזרה בישראל כגון סניף, משרד, פרויקט ארוך טווח וכד' ולעיתים אף שרתי מחשבים; או (2) על ידי קיומו של "סוכן תלוי", אדם או חברה, הנוכחים בישראל, שהם בעלי סמכות לכרות חוזים והם נוהגים לעשות כן.

לגבי ההגדרה הראשונה של מקום עסקים קבוע בישראל, התאגידי הזרים לרוב נמנעים מכך על ידי הקמת מרכז פיתוח, שיווק ותמיכת מכירות, ולא כזה שמבצע מכירות בישראל. מיקומם הפיזי של השרתים יכול להיחשב כמוסד קבע כאשר פעילות השרתים היא מהותית (למשל מכירה אוטומטית של מוצרים ושירותים). אם הפעילות בשרתים היא עזר, הכנה, ופרסום ("החריגים" למוסד קבע) יתכן שמיקום השרת לא יהווה מוסד קבע.

עם זאת, נקבע כי מוסד קבע בכלכלה הדיגיטלית יכול להתקיים גם במנותק ממיקום השרתים. בנוסף, נקבע כי על רקע ייחודה של הכלכלה הדיגיטלית, כאשר עיקר פעילותה של חברה זרה הוא באמצעות האינטרנט, וכאשר מתקיימים בה סממנים מסוימים, אין לראות בפעילות האינטרנט כנופלת לחריגים למוסד הקבע, אלא יש לראותה ככזו העשויה לקיים מוסד קבע. להלן הסממנים: אתר מותאם לישראלים (שפה, סגנון, מטבע); אתר המקשר בין ספק ישראלי ללקוח ישראלי; מידת פופולאריות גובהה בקרב משתמשים ישראלים; יכולת הפקת הרווחים מהאתר עולה ככל שמידת המשמשים ופעילותם באתר גדלות; נציגים של התאגיד הזר בישראל (למשל, חברת הבת) מעורבים באיתור לקוחות או באיסוף מידע, בסיוע המתקן (המשרדים) המצויים בישראל; ניהול קשרי לקוחות התאגיד הזר באמצעות נציגיו בישראל ובסיוע המתקן בישראל (למשל בארגון כנס לקוחות, ביצירת הזדמנויות להצגת מוצרים חדשים, בפיתוח ובשכלול השירות הניתן ללקוח הישראלי, במתן היזון חוזר לתאגיד הזר בגין פעילותו בישראל); היקף שירותי השיווק ושירותי התמיכה הניתנים בישראל באמצעות נציגים של התאגיד הזר בישראל הינם משמעותיים; לתאגיד הזר נוצרים סיכונים עסקיים בישראל;

טיוטת החוזר מציינת כי מתקנים בישראל, בבעלות חברת בת ישראלית, אשר עומדים לרשותה של החברה הזרה ומשמשים אותה להפקת הכנסה בישראל יכולים להיחשב כמתקניה של החברה הזרה וליצור לה מוסד קבע בישראל. כמו כן, עובד שכיר של חברת הבת בישראל, אשר פועל על פי הנחיות החברה הזרה, עלול להיחשב כעובד שלה או כמי שפועל מטעמה ועשוי ליצור לה מוסד קבע בישראל.

במסגרת טיוטת החוזר וחוזר מס' 4/2016 אף ניתנה התייחסות לטיוטה הראשונה של דוח ה-21BEPS אשר דנה, בין היתר, בהרחבת הגדרת "מוסד קבע" בנוגע לתאגידי בינלאומיים שאין להם כל נוכחות פיזית במדינות היעד, המבצעים פעילות באופן דיגיטלי לחלוטין, אשר ניתן לייחס להם "מוסד קבע" מאחר שהם מקיימים "נוכחות דיגיטלית משמעותית" במדינת היעד. במקרה כזה יינתן משקל רב יותר לנוכחות מהסוג הנדרש לצורך קיום קשרי לקוחות ומערכת יחסים קרובה עם לקוחות בעידן הדיגיטלי, בהתאם נשקלת האפשרות להכיר בקיומו של מוסד קבע כאשר למשל: נחתמת כמות משמעותית של חוזים למתן שירותים דיגיטליים, בין התאגיד הזר לבין תושבי המדינה באמצעות האינטרנט בלבד; שירותים של התאגיד נצרכים במידה רבה באותה מדינה; התאגיד מקבל תשלומים ניכרים מתושבי המדינה בקשר להתחייבויות חוזיות למתן שירות שהוא חלק מפעילות הליבה של העסק;

²¹ תוכנית ה- BEPS- Base Erosion and Profit Shifting Project של ארגון ה-OECD, נועדה להתמודד עם תכנוני מס בינלאומיים.

כך, גם ניתנה התייחסות לחלופה השנייה של הגדרת מוסד קבע, על ידי קיומו של "סוכן תלוי" שהינו אדם או חברה בישראל שהם בעלי סמכות לכרות חוזים והם נוהגים לעשות כן. גם כאן מבקשת רשות המיסים לאמץ פרשנות מרחיבה. כך, למשל, אדם המנהל משא ומתן על פרטי החוזה יכול שיחשב "סוכן תלוי" שיוצר מוסד קבע, גם אם החוזה נחתם בפועל על ידי התאגיד הזר. החוזר מפרט שורה של סממנים שעשויים להצביע על היות נציג ישראלי, לרוב עובד בחברת הבת, "כסוכן תלוי" של התאגיד הזר: מתן היקף רחב של סמכויות לנציג הישראלי לנהל מו"מ עם לקוח ישראלי; קבלת הזמנות מלקוחות על ידי הסוכן בישראל המאושרות באופן שיגרתני על ידי התאגיד הזר; הנציג הישראלי מוסמך להבטיח מחיר או תנאים מסחריים באופן המחייב את התאגיד הזר; מעורבות משמעותית של הנציג בהתאמת החוזה לצרכיו ודרישותיו של הלקוח הישראלי; היות הנציג צד לחוזה שבין התאגיד הזר ללקוח;

החוזר מתייחסת גם להשלכות מע"מ בגין פעילותו של התאגיד הזר.

17.17 הסדרי הדדיות בינלאומיים בעניין החזרי מס ערך מוסף

במטרה להגביר את התחרותיות של עסקים ישראלים הפועלים בחו"ל, רשות המסים בישראל פועלת להשגת הסדרי הדדיות שעניינם החזרי מס ערך מוסף לתושבי מדינת ישראל, הנושאים בתשלום מס ערך מוסף במדינה אחרת. הסדרים שכאלה קיימים בין רשות המסים בישראל לבין רשויות מס במדינות שונות, בעיקר באירופה כגון: אוסטריה, אירלנד, בלגיה, בריטניה, גרמניה, הולנד, פינלנד, מקדוניה, צרפת, שוודיה ושוויץ.

ההסדר מאפשר לאנשי עסקים הפועלים במדינות שהן צד להסדר, להנות מהחזר של תשלומי מס ערך מוסף ששילמו בגין שירותים עסקיים שונים באותה המדינה, בתחומים כגון השתתפות בתערוכות, הוצאות פרסום, טלקומוניקציה ועוד.

17.18 ניכוי מס במקור מתשלומים לתושבי חוץ ואמנות למניעת כפל מס

1. כללי

סעיף 170(א) לפקודה מטיל חובה על המשלם הכנסה חייבת לתושב חוץ לנכות מס במקור מתשלום זה. חובה זו חלה בהתקיים תנאים כמפורט להלן.

במקביל, בסעיף 196 לפקודה נקבע: משהודיע שר האוצר בצו, כי נחתם הסכם עם מדינה פלונית ("אמנה למניעת כפל מס"), הרי שאמנה זו מקבלת תוקף של "חוק מועדף", הגובר על החוק הקיים, משמע הוראות האמנה למניעת כפל מס תגברנה (בסייגים שיפורטו להלן), על חובת ניכוי המס במקור שנקבעה בסעיף 170 לפקודה כאמור.

להלן נסקור את קשרי הגומלין בין שני סעיפי הפקודה הנזכרים לעיל, וכן נפרט את שיעורי ניכוי המס במקור מהכנסות פאסיביות (ריבית, דיבידנד ותמלוגים) ומרווח הון המשולמים מישראל לתושבי מדינות אמנה, כפי שנקבעו באמנות למניעת כפל מס אשר ישראל צד להן.

2. חובת ניכוי מס במקור מתשלום לתושב חוץ - סעיף 170 לפקודה

סעיף 170(א) לפקודה קובע כי:

"כל המשלם לאדם שאינו תושב ישראל, לו או לאחר בשבילו, כל הכנסה חייבת לפי פקודה זו, שאינה הכנסה שממנה נוכה מס לפי הסעיפים 161 ו-164 חייב לנכות מאותה הכנסה, בעת תשלומה, מס של 25 אחוזות לכל שקל אם מקבל התשלום הוא יחיד, ומס בשיעור המוטל לפי הסעיפים 126 ו-127 אם מקבל התשלום הוא חבר בני-אדם, או שיעור אחר שיקבע להם פקיד השומה בהודעה בכתב, אך רשאי פקיד השומה להתיר את תשלום הכנסה ללא ניכוי מס, אם הוכח להנחת דעתו, כי המס כבר שולם או ישולם בדרך אחרת. לעניין זה, "משלם" - לרבות מוסד כספי כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, שבאמצעותו משתלמת הכנסה, אלא אם כן בידי המוסד הכספי אישור מפקיד השומה הפוטר אותו מחובת ניכוי במקור". (ההדגשות אינן במקור פ.ק).

יודגש כי חובת הניכוי במקור כאמור, חלה גם על בנקים (מוסדות כספיים) אשר באמצעותם משתלמת ההכנסה.

בתיקון 147, שתחולתו הינה מיום 1 בינואר 2006, נוסף לפקודה סעיף 170(ג) הקובע כי על אף האמור בסעיף 170(א) לעיל, קרן להשקעות במקרקעין כהגדרתה בסעיף 2א64 לפקודה המעבירה לאדם שאינו תושב ישראל הכנסה חייבת של בעלי מניות כמשמעותה בסעיף 4א64, תנכה ממנה מס בשיעור המס שבו היא מחויבת לפי הסעיף האמור.

לאור האמור לעיל, הרי שעל מנת שתחול חובת ניכוי מס במקור מתשלום לתושב חוץ, מכוח סעיף 170(א) לפקודה, צריכים להתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- (1) מבוצע תשלום בפועל (בין אם התשלום הוא בכסף ובין אם התשלום הוא בשווה כסף);
- (2) התשלום המבוצע הוא הכנסה חייבת בישראל;
- (3) התשלום משולם לתושב חוץ;

- (4) מההכנסה המשולמת לא נוכה מס במקור לפי סעיף 164 לפקודה;
- (5) לא הוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי המס כבר שולם או ישולם בדרך אחרת.
- 2.1 תשלום לתושב חוץ
 סעיף 170 לפקודה קובע כי "כל המשלם לאדם שאינו תושב ישראל..." (ההדגשות אינן במקור פ.ק). מנוסח זה עולה כי התשלום לעניין זה הוא ל"תושב חוץ" המוגדר בסעיף 1 לפקודה. לעניין שינוי הגדרת המונחים "תושב חוץ" ו-"תושב ישראל" ראה בהרחבה סעיף 17.2 לעיל.
- 2.2 ניכוי מס במקור לפי סעיף 164 לפקודה
 כעקרון, סעיף 164 לפקודה מטיל על כל המשלם או האחראי לשלם סוגי תשלומים מסויימים, חובת ניכוי מס במקור בעת התשלום, במסגרת התשלומים כאמור נכללים בין השאר: הכנסת עבודה; תמורה כמשמעותה בסעיף 88 לפקודה (תמורה במכירת "נכס"); ריבית או דיבידנד (הוסף בתיקון 147); דמי ניהול ותשלומים אחרים שמשלמת חברת-מעטים לבעלי-שליטה, כאמור בסעיף 18(ב) לפקודה והמהווים הכנסה בידי מקבלם.
- כמו כן, מכוח סעיף 164 לפקודה, הוציא שר האוצר צווים הקובעים הכנסות נוספות אשר תהווה "הכנסות" לעניין סעיף 164 לפקודה, מהן יש לנכות מס במקור בעת התשלום, כדוגמת: שכר סופרים, עמלת ביטוח, שכר דירקטורים, שכר אמנים, שכר מרצים, דמי שכירות ועוד.
- ביום 29 בדצמבר 2005, פורסמו תקנות מס הכנסה (ניכוי מריבית, מדיבידנד ומרווחים מסויימים), התשס"ו-2005. תקנות אלו באו להחליף את הוראות סעיף 161 לפקודה שבוטל במסגרת תיקון 147 לפקודה. כמו כן במסגרת תיקון 187 לפקודה החל מיום 1 בינואר 2012, הוגדלו שיעורי המס ב- 5%. במסגרת תקנות אלה נקבע, בין היתר:
1. בתשלום דיבידנד לתושב חוץ או לזכותו יחול חיוב בניכוי מס במקור על פי השיעורים המפורטים להלן:
    - 1.1 לגבי תושב חוץ שהיה בעל מניות מהותי בחבר בני האדם (משלם הדיבידנד) במועד קבלת הדיבידנד או במועד כלשהו בשנים עשר החודשים שקדמו לתשלום, למעט חברה שמניותיה רשומות למסחר בבורסה (בישראל או מחוץ לישראל) - 30%.
    - 1.2 לתושב חוץ אחר, או לתושב חוץ שהיה בעל מניות מהותי בחברה שמניותיה רשומות למסחר בבורסה - 25%.
  2. בתשלום ריבית לתושב חוץ יחול חיוב בניכוי מס במקור ככלל, בשיעור הזהה לשיעור המס שיחול על תושבי ישראל, קרי מיחיד תושב חוץ ומיחיד תושב חוץ שהינו בעל מניות מהותי בחבר בני-אדם משלם הריבית ינוכה מס בשיעור של 25% (או 15% במידה והריבית הינה בגין נכס שאינו צמוד) ומס בשיעור המירבי הקבוע בסעיף 121 לפקודה, בהתאמה. לא נקבע מפורשות שיעור ניכוי המס במקור מריבית מחבר בני-אדם תושב חוץ, אך על פי עמדה בלתי רשמית של רשות המסים יש לנכות מס בשיעור המירבי הקבוע בסעיף 126(א) לפקודה.
  - 2.3 שיעורי ניכוי המס במקור - לפי סעיף 170 לפקודה, ולפי הוראת נציב מס הכנסה
    - 2.3.1 שיעורי ניכוי המס במקור - סעיף 170 לפקודה
- כאמור לעיל, בתשלום לתושב חוץ של הכנסה חייבת במס בישראל, יש לנכות מס בישראל בכפוף להוראות הדין והאמנות, לפי העניין.
- שיעור ניכוי המס במקור על פי סעיף 170 לפקודה הוא כדלקמן:
- א. כאשר מקבל התשלום הוא יחיד - 25%;
  - ב. כאשר מקבל התשלום הוא חבר בני-אדם - מס חברות בשיעור 26.5% החל משנת 2015 (לפירוט נוסף ראה סעיף 17.5 לעיל). יצוין כי בהוראת ביצוע 34/93 (ראה סעיף 2.3.2 להלן) נקבע כי הבנק ינוכה מס במקור בשיעור של 25%, אלא אם כן מדובר בסוגי תשלומים אותם רשאי הבנק להעביר לחו"ל בלא ניכוי מס במקור או שיש בידי הבנק אישור מקורי בכתב המורה על פטור מניכוי מס במקור או שיעור ניכוי מופחת.
- יצוין, כי בסעיף 170 לפקודה נאמר כי פקיד השומה רשאי לקבוע בהודעה בכתב שיעורי ניכוי מס אחרים, ואף רשאי הוא להתיר את תשלום ההכנסה ללא כל ניכוי מס (כמפורט להלן).
- יודגש כי כאשר שיעור המס החל על הכנסה מסוימת נמוך משיעור ניכוי המס במקור המפורט לעיל, הרי ששיעור ניכוי המס במקור שיחול יהיה הנמוך מביניהם (במקרה זה יש לפנות בבקשה לנכות מס בשיעור מופחת, כמפורט בסעיף 2.3.2 להלן).
- 2.3.2 ניכוי מס במקור בשיעור מופחת מהקבוע בסעיף 170 לפקודה
 בתקנות מס הכנסה (ניכוי מתשלומים לתושב חוץ), התשנ"ג-1992 (להלן: "התקנות"), נקבע, בין השאר, כי ינוכה מס במקור מתשלום לתושב חוץ בשיעורים המפורטים בסעיף 170 לפקודה, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:
- א. המס שולם ובידי המשלם אישור על-כך בכתב מפקיד השומה;
  - ב. בידי המשלם אישור בכתב הקובע שיעור ניכוי מס במקור אחר או פטור מניכוי לגבי אותו תשלום;

ג. הנציב הורה לגבי אותו סוג תשלום ניכוי מס במקור בשיעור אחר או פטור מניכוי מס במקור.

יצויין, כי "אישור בכתב" מוגדר בתקנה 1 לתקנות כ: "אישור מקורי בכתב מאת נציב מס הכנסה, פקיד שומה או רואה חשבון מורשה".

בהתאם לאמור לעיל, פורסמה ב-30 במאי 1993 הוראת ביצוע מ"ה - מספר 34/93 בה פורטו בהרחבה הכללים בדבר ניכוי מס במקור. הוראה זו מפרטת כדלקמן:

(1) המקרים בהם ניתן להעביר תשלומים לתושב חוץ בלא צורך בקבלת אישור כלשהו;
 (2) הגורמים אליהם יש לפנות לצורך קבלת אישור להפחתת שיעור ניכוי המס במקור או לפטור ממנו - עבור המקרים בהם נדרש אישור כזה (הגורמים אליהם ניתן לפנות: משרדי פקיד השומה, נציבות מס הכנסה ו"רואה החשבון המורשה", כהגדרתו לעניין זה - זאת בהתאם למהות התשלום וסכום התשלום, לפי העניין).

לאור מדיניות הליברליזציה שהונהגה בסוף שנות התשעים על ידי בנק ישראל, פורסמה ב-26 בינואר 1998 **תוספת מספר 1 להוראות ביצוע 34/93**. בתוספת זו צומצמה, במידה מסוימת, מעורבות אגף מס הכנסה בשלב העברת תשלומים לחו"ל, בין השאר, על ידי מתן סמכויות שונות ל"חברות מיוחדות" (כהגדרתן בתוספת זו) בהליך העברת התשלומים לחו"ל.

סעיף 3.9 להוראת ביצוע 34/93 עוסק בפטור מניכוי מס במקור מתשלומים בגין שירותים שניתנו ובוצעו במלואם בחו"ל על ידי נותני שירותים בחו"ל בכפוף לתנאים אשר מפורטים בסעיף. בדצמבר 2013 ניתנה הקלה ונקבע כי במקום "\$60,000" יבוא "\$250,000 לכל משלם" (לפירוט נוסף ראה פרק 16- ניכוי מס במקור).

יצויין כי בתקנות המוזכרות לעיל נקבעו כללים בדבר שמירת מסמכים, מתן אישורים על מס שנוכה במקור ודוחות שיערכו ויוגשו לפקיד השומה.

2.3.3 פסק דין אסמי עז 2000 בע"מ נ' פקיד שומה חדרה

המערערת היא חברה הרשומה בישראל, החברה רכשה טובין מחברה תושבת חוץ מהרשות הפלסטינאית שאוחסנו במחסן בישראל. התעוררה השאלה האם היה על המערערת לנכות מס במקור מתשלומים ששילמה לחברה הפלסטינאית תושבת עזה. בית המשפט המחוזי מפיו של כבוד השופט רון סוקול קבע כי במצבים בהם ישנם תשלומים לתושב חוץ, שלבי הבדיקה יהיו כדלקמן:

1. בדיקת קיום התנאים לניכוי מס במקור על פי סעיף 164 לפקודה ותקנות הניכוי. במידה ולא התקיימו התנאים ואין חובה לנכות בהתאם לסעיף, יש לבחון האם מקבל התשלומים הינו תושב ישראל או תושב חוץ.

2. במידה והוא תושב חוץ, יש לבחון האם ישנה חובת ניכוי מס במקור לפי סעיף 170.

3. במידה וישנה חובת ניכוי מס במקור, יבחנו הוראות הפטור מניכוי מס במקור בהתאם לדיני מדינת ישראל או הסכמים בינלאומיים.

3. אמנות למניעת כפל מס

3.1 סעיף 196 לפקודה - תוקף האמנה בישראל

אמנות למניעת כפל מס הן הסכמים בינלאומיים, בהן קובעות המדינות שהן צד להסכם את כללי המיסוי החלים על הכנסות ונכסים שיש להם זיקה ליותר ממדינה אחת. כללים אלה מתווספים לכללי המיסוי הקבועים בדין הפנימי של כל אחת מהמדינות, במטרה למנוע מיסוי כפול של ההכנסה בשתי המדינות.

הקלה לפי אמנה תינתן אם כך בהתאם לתנאי ההסכם שנכרת בין שתי מדינות. הסכם זה, בדרך כלל, ידון בשתי הסוגיות העיקריות הבאות:

(1) קביעת "זכויות המיסוי" וחלוקתן בין המדינות החתומות על האמנה;

(2) מניעת כפל מס בדרך של הענקת פטור או זיכוי במדינת המושב של בעל ההכנסה.

בהתאם לסעיף 196 לפקודה, על מנת שאמנה למניעת כפל מס תקבל תוקף לעניין פקודת מס הכנסה, על שר האוצר להודיע על כך בצו מיוחד. משפורסם צו כאמור, מקבל ההסכם תוקף של חוק מועדף, מכאן שהוראות אמנה יחולו על אף הוראות החוק. יודגש שהאמנה תגבר על החוק הקיים רק במקרה שהיא מעניקה הקלה לעומת החוק הקיים, כלומר אין בכוח האמנה כדי להחמיר על חוקי המיסוי הקיימים במדינה, ולכן כאשר הוראות האמנה מכבידות יקבע הדין הפנימי של אותה מדינה.

יצויין כי סעיף 196(ג) מגדיר כ"מדינה", גם שטח מחוץ לישראל שאינו מדינה, המנוי בתוספת ראשונה א' שם מדובר על טריטוריית מכס נפרדת של טייוואן, פנגו, קינמן ומטסו.

3.2 מוסד קבע - מיסוי רווחי עסקים של תושבי חוץ שמקורם בישראל

בהתאם לרוב אמנות המס, רווחים של מיזם של אדם תושב מדינת חוץ יהיו חייבים במס רק במדינת החוץ, אלא אם כן המיזם מנהל עסקים בישראל באמצעות מוסד קבע הנמצא כאן. אם

המיזם מנהל עסקים כאמור לעיל, ניתן לחייב במס בישראל את רווחי העסקים של המיזם, אולם רק אותו חלק מהם שניתן לייחסו לאותו מוסד קבע.

המונח "מוסד קבע" אינו מופיע בפקודת מס הכנסה, ולמעשה הוא מוגדר רק באמנות עליהן חתומה מדינת ישראל (לגבי בני אדם תושבי מדינות שאינן צד לאמנת מס עם ישראל, ההנחה היא שסעיף 4א לפקודה חל לגביהם, ללא דרישות סף מינימאליות). המונח "מוסד קבע" הינו למעשה נוכחות פיסקאלית מינימאלית לצורך חבות במס. ברוב האמנות עליהן חתומה ישראל פירושו: **מקום עסקים קבוע שבאמצעותו מתנהלים עסקי מיזם, כולם או חלקם**. המונח "מוסד קבע" כולל במיוחד: מקום הנהלה; סניף; משרד; בית חרושת; בית מלאכה; וכן מכרה, באר נפט או באר גז, מחצבה או כל מקום אחר להפקה של משאבים טבעיים. כמו כן, לרוב יקבע באמנות כי אתר בנייה או פרויקט בנייה או התקנה מהווים מוסד קבע רק אם הם נמשכים לתקופה ממושכת, לרוב של יותר משישה חודשים. בחלק קטן מהאמנות (למשל עם ארה"ב) נקבע כי החזקת ציוד ומכונות לפרק זמן מינימאלי (בדרך כלל שישה חודשים) בשטח המדינה האחרת מהווה מוסד קבע.

מנגד, לרוב יוחרגו מהמונח "מוסד קבע": שימוש במתקנים אך ורק לצורכי אחסון, תצוגה או מסירה של טובין או של סחורה השייכים למיזם; החזקת מקום עסקים קבוע אך ורק למטרות ביצוע, עבור המיזם, כל פעילות אחרת שטיבה הכנה או עזר;

על אף האמור לעיל, מקום שעובד, שאינו סוכן בעל מעמד עצמאי (ר' להלן), פועל בשם מיזם, ויש לו סמכות במדינה מתקשרת לעשות חוזים בשם המיזם והוא משתמש בה בקביעות, יראו את המיזם כאילו יש לו מוסד קבע במדינה זו ביחס לכל הפעילויות שאותו אדם מקבל על עצמו מטעם המיזם, אלא אם כן פעילויות האדם האמור מוגבלות לאלה המאוזכרות לעיל (אחסון, עזר, הכנה וכד') ונכנסות לגדר החריג הנ"ל.

מיזם של מדינה מתקשרת לא ייראה כבעל מוסד קבע במדינה המתקשרת האחרת רק מפני שהוא מנהל עסקים באותה מדינה באמצעות מתווך, נציג מוסמך או כל סוכן אחר בעל מעמד בלתי תלוי, ובלבד שבני אדם אלה פועלים במהלך הרגיל של עסקיהם.

בשנים האחרונות ניתנו שתי החלטות מיסוי בהסכם שראויות לציון:

החלטת מיסוי 253/12 - יחיד העובד בישראל עבור חברה זרה יוצר לה מוסד קבע - במסגרת החלטת המיסוי (בהסכם) נקבע כי עובדת ישראלית של חברה זרה אמריקאית יוצרת לחברה הזרה מוסד קבע בישראל, אף על פי שלעובדת אין סמכות לחייב את החברה הזרה, וכי היא איננה עוסקת בשיווק או מכירות, ובמסגרת עבודתה היא כפופה למרותו של ראש צוות בחו"ל. החברה הזרה תספק לעובדת את הכלים הטכנולוגיים והמידע לביצוע עבודתה מהבית (לחברה הזרה אין משרד או סניף בישראל). בהחלטה בהסכם נקבע שהעובדת יוצרת לחברה הזרה מוסד קבע בישראל, ורווחיו של מוסד הקבע (בהתאם לעובדות) יהיו 10% מחלק יחסי של השכר ברוטו (לרבות כל טובת הנאה והחזר הוצאות), לפי מספר ימי העסקים שבהם שהתה העובדת בישראל ביחס לכלל ימי העסקים בשנה. למעשה נקבע כאן מנגנון של תוספת לעלות (net cost plus). יצוין שהחלטה זו חורגת מקביעות קודמות של רשות המסים במקרים אחרים של עובד בודד המועסק מביתו.

החלטת מיסוי 8679/13 - פעילות קידוח במים הכלכליים של ישראל (מחוץ למים הטריטוריאליים) יוצרת מוסד קבע בישראל - חברת חוץ תושבת מדינת אמנה, חתמה על אספקת שירותי קידוח לחברה ישראלית אשר הינה מפעילה ובעלים של מספר רישיונות חיפוש באיזור הים התיכון מחוץ למים הטריטוריאליים של מדינת ישראל. חברת החוץ תפעיל אסדת קידוח (בשכירות) והפרויקט צפוי להימשך למעלה משישה חודשים. לצורך תמיכה משנית (אספקה וכד') בפעילות האסדה תפתח החברה הזרה משרד בישראל. נקבע כי לחברת החוץ יקום מוסד קבע בישראל בגין פעילות הקידוח ובגין פעילות המשרד (ככל הנראה הגדרת שיטחה של מדינת ישראל באמנה הספציפית הזו כללה גם שטחים בהם לישראל זכויות כלכליות לניצול משאבי טבע).

כמו כן על החברה לנכות מס במקור בגין דמי שכירות המשולמים לבעלת האסדה, חברה אחרת תושבת חוץ אשר גם לה נוצר מוסד קבע מפעילות השכרת האסדה (ככל הנראה בהתאם לסעיפים ספציפיים וייחודיים באמנה עם ארה"ב, ובכפוף להליך הסכמה הדדית). החברה תנכה מס משכר עבודה המשולם לעובדי האסדה, גם לכאלו השוהים פחות מ-183 ימים בשנה בישראל. בנוסף לחברות כוח אדם זרות אשר יספקו עובדים לאסדה ייווצר מוסד קבע בישראל ועליהם לפתוח תיקים במס הכנסה או שתחול חובת ניכוי מס במקור בגין תשלומים לחברת כוח האדם.

החלטת מיסוי 6953/16 - מוסד קבע לחברת ביטוח זרה, ייחוס הכנסתה וחבות המס של עובדיה – חברה ציבורית תושבת מדינה זרה, העוסקת במתן שירותי ביטוחי משנה, מחזיקה במלוא הון מניותיה של חברה פרטית תושבת אותה מדינה הפועלת אף היא כמבטח-משנה ("החברה"). החברה מבטחת בביטוחי משנה חברות ביטוח ישראליות. פעילות החברה מול לקוחותיה מתבצעת בעיקרה במדינה זרה אחרת באמצעות סניף באותה מדינה, כאשר פעילויות הסניף הזר כוללות, בין היתר, מו"מ, הצעות ומכירות, שירותי תמיכה חלקיים לחיתום, שירותי אקטואריה וכיו"ב. פעילות החברה בישראל מתבצעת באמצעות סניף בישראל בו פועל עובד בכיר שהוא דירקטור בחברה ומגיע לישראל בתדירות גבוהה (כ-40 ימים בשנה) וכן על-ידי שני עובדים ישראלים. נקבע כי פעילות

הסניף בישראל יוצרת לחברה מוסד קבע בישראל, כמו כן נקבע כי שיטת מחירי העברה לייחוס הרווחים לסניף הישראלי היא שיטת חלוקת הרווח, הוחלט כי פעילותו של הנסיף הישראלי תורמת שיעור מהותי לכלל הכנסות החברה מישראל. בנוסף, נקבע כי קיימת חובת ניכוי מס במקור על הוצאות שהותרו בניכוי בידי מוסד הקבע בישראל, לרבות שכר עובדים ושכרו של העובד הבכיר בגין פעילותו בישראל.

פס"ד איזי פורקס²²

חברת איזי פורקס קפריסין הינה חברה תושבת קפריסין, אשר נוסדה בשנת 2005 ועוסקת בתחום הפורקס, ובעלותה תוכנה לסחר מקוון במט"ח (להלן: "**החברה הקפריסאית**"). לחברה הקפריסאית חברות בנות ברחבי העולם, העוסקות בקידום עסקיה. מבין חברות אלו, לחברה הקפריסאית שתי חברות קשורות תושבות ישראל. האחת היא המערערת, שעיסוקה הוא במתן שירותי מחקר ופיתוח ושירותי תחזוקה ותמיכה לאתר האינטרנט של החברה הקפריסאית. השנייה, איזי פורקס בע"מ, אשר עסקה בפעילות שיווק עבור החברה הקפריסאית (להלן: "**פורקס בע"מ**"). המערערת טענה כי הכנסותיה מהחברה הקפריסאית מקורן בשירות לתושב חוץ, ועל כן היא זכאית למע"מ בשיעור אפס, בהתאם להוראות סעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ. מנהל מע"מ גוש דן קבע מנגד, כי התוכן האמיתי של הקשרים בין החברה הקפריסאית לבין פורקס בע"מ מלמד כי פורקס בע"מ תפקדה כסניף של החברה הקפריסאית בישראל ולכן יש לחברה הקפריסאית פעילות ועסקים בישראל, והיא אינה עונה להגדרת "תושב חוץ" (סעיף 30(ג) לחוק מע"מ) ומכאן שהמערערת אינה זכאית למע"מ בשיעור אפס בגין השירותים שהעניקה לחברה הקפריסאית. בית המשפט המחוזי בתל-אביב, מפי כבוד השופטת דניה קרת-מאיר דחה את הערעור בקובעו כי קיים מערך עסקי שלם המתנהל בישראל על ידי פורקס בע"מ. מערך זה מהווה חלק בלתי נפרד מאותו מסחר אינטרנטי מקוון במט"ח, המבוצע באמצעות תוכנת הפורקס השייכת לחברה הקפריסאית. לאור זאת קבע בית המשפט כי אין לבחון את שאלת קיום פעילות המסחר במט"ח רק על סמך מיקומו הפיזי של שרת המחשב (המצוי מחוץ לישראל) או על סמך התוכנה המאפשרת את רכישת המט"ח (המצויה בבעלותה של החברה הקפריסאית). אלא, יש לבחון את המהות עסקית שהיא נרחבת יותר משיווק, אשר מבוצעת מישראל. פורקס בע"מ איתרה לקוחות בישראל, חתמה על חוזים מולם בשם החברה הקפריסאית, תמכה טכנית בלקוחות בשפה העברית, ניהלה חדר עסקאות משל עצמה, אשר אויש על ידי אנשי מקצוע שביצעו פעולות ותמכה בחדר העסקאות של החברה הקפריסאית. כמו כן, פורקס בע"מ העניקה שירותי סליקה של כרטיסי אשראי של לקוחות ישראלים אשר מהווה חלק בלתי נפרד מהפעילות העסקית של החברה הקפריסאית המתבצעת בישראל. לאור האמור, קבע בית המשפט כי יש לראות בחברה הקפריסאית כמי שיש לה עסקים ופעילות בישראל, ואין היא בגדר "תושב חוץ" לצרכי הזכאות במס בשיעור אפס מכוח סעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ.

3.3 שיעורי ניכוי המס במקור על פי האמנות למניעת כפל מס להלן טבלה המפרטת את שיעורי ניכוי המס במקור החלים בעת תשלום **תמלוגים, ריבית, דיבידנד ותמורה בגין מכירת נכס (רווח הון)** לתושב חוץ, על פי האמנות למניעת כפל מס הקיימות נכון למועד כתיבת רשימה זו.

יודגש כי **המידע המפורט בטבלה שלהלן הוא כללי, ואין להסתמך עליו בלא שנבחן כל מקרה לגופו, בהתאם להוראות הדין הפנימי בכלל והוראות האמנה בפרט.**

כמו כן, בבחינת הוראות האמנה החלה:

- (1) יש לשים דגש לעניין זה על הגדרת המונחים: "ריבית", "דיבידנד", "תמלוגים" ו"רווח הון" באותה האמנה. כמו כן, יש לבחון האם יש הגדרות ספציפיות אחרות באותה אמנה, הרלוונטיות לאותו מקרה.
- (2) יש לבדוק את הסייגים והתנאים המפורטים באותה אמנה לעניין תחולת שיעורי ניכוי המס במקור המפורטים להלן.

לעניין זה, יצויין כי **ברוב האמנות** יחולו הסייגים כמפורט להלן:

(א) הכנסות פסיביות

כאשר מדובר בהכנסה מריבית, דיבידנד ותמלוגים, לא יחולו שיעורי ניכוי המס במקור המפורטים להלן אם מדובר בהכנסה כאמור אשר ניתן לייחסה ל"מוסד קבע" או ל"בסיס קבוע" בישראל.

לעניין "תמלוגים", יצויין כי באמנות מסוימות כוללת הגדרת "תמלוגים" גם דמי שימוש בציד תעשייתי, מסחרי או מדעי, וכן יצויין כי בחלק מהאמנות נקבע שיעור ניכוי מס במקור מופחת לתמלוגים הקשורים לשימוש בזכויות יוצרים של יצירה ספרותית, סרטי קולנוע ווידאו וכדומה.

²² ע"מ 29527-05-12 איזי פורקס טכנולוגיות (2004) בע"מ נ' מנהל מע"מ גוש דן (מרץ 2015).

לעניין "ריבית" יצויין כי באמנות מסוימות נקבע פטור או שיעור מופחת מניכוי מס במקור לריבית המשתלמת לממשלה או לרשות מקומית או לבנק מרכזי וכדומה וכן ביחס להלוואה בערבות של מוסד לביטוח או למימון של עסקאות סחר בינלאומיות בבעלות המדינה.

רווחי הון (ב)

כאשר מדובר ברווח הון הנובע ממכירת מקרקעין בישראל (ובכלל זה גם כאשר מדובר בזכויות באיגוד מקרקעין), תמוסה המכירה בישראל ולא יחול הפטור המפורט להלן; כאשר רווח ההון נובע ממכירת/העברת נכסי "מוסד קבע" או "בסיס קבע" בישראל, ימוסה רווח ההון בישראל, ולא יחול הפטור המפורט להלן;
בחלק מהאמנות שמורה לישראל הזכות למסות רווחי הון ממכירת מניות של חברות ישראליות, בהתקיים שיעורי החזקה מסוימים או תנאים אחרים המנויים באותן אמנות.

נקבע טיפול מיוחד בנוגע לכלי שייט וכלי טייס.

יש לבחון את תושבותו של מקבל התשלום על פי הוראות האמנה החלה. כאשר על פי הוראות האמנה נחשב מקבל התשלום לתושב ישראל, הרי שלא יחולו שיעורי ניכוי המס במקור המפורטים להלן. (3)

להלן שיעורי ניכוי המס במקור מהכנסות פאסיביות (ריבית, דיבידנד ותמלוגים) ומתשלום תמורה בגין מימוש נכסים המשולמות מישראל לתושבי מדינות אמנה:

		שיעורי ניכוי המס במקור - %			מדינת התושבות של מקבל התשלום
רווח הון	תמלוגים	דיבידנד (A)		ריבית	
		שיעור נמוך בעת החזקה מינמאלית	שיעור גבוה		
0 ((1)C)	(B) 10	-	10	10	.1 אוזבקיסטן
0 ((2) C)	(B) 10	-	25	15	.2 אוסטרליה (H)
0 ((3) C)	10	(K) 10,5	15	(B) 10	.3 אוקראינה
0 ((4) C)	(B) 10	10	15	10	.4 איטליה
0 ((5) C)	10		10	(B) 10	.5 אירלנד
0 ((6) C)	0	פטור	5	(B) 5	.6 אסטוניה
0 ((7) C)	(B) 15	(K) 15,12.5	25	(B) 17.5	.7 ארה"ב
0 ((8) C)	5	(K) 10,5	15	(B) 10	.8 אתיופיה
0 ((9) C)	(B) 12.5	(K) 10	(J) 12.5	(B) 10	.9 בולגריה
0	(B) 10		15	15	.10 בלגיה (I)
0 ((10)C)	(B) 10		10	(B) 10	.11 ברוס
0 ((11) C)	(B) 15	10	15	(B) 15	.12 ברזיל
0	(B) 15		15	15	.13 בריטניה (F)
0 ((12) C)	0		5	5	.14 גאורגיה
0	10	15	22.5	(B) 15	.15 גימאייקה
0	(B) 5		25	(B) 15	.16 גרמניה (G)
0	0	0	(B) 10	(B) 5	.17 דנמרק
0	(B) 15		25	25	.18 דרום אפריקה
0 ((14) C)	(B1) 10		(B1) 10	(B1) (B) 10	.19 הודו
0 ((15) C)	(B) 10	(K) 10,5	15	(B) 15	.20 הולנד
0	0	5	15	0	.21 הונגריה
0 ((16) C)	(B) 15		10	(B) 10	.22 וייטנאם
0	10		10	(B) 10	.23 טורקיה
0 ((17) C)	10		10	(B) 10	.24 טיוואן
0 ((18) C)	10		שיעור מס מקומי (ישראל ויוון)	10	.25 יוון
חייב במס בישראל	10	5	15	(B) 10	.26 יפן
0 ((19) C)	5	(K) 10,5	15	(B) 10	.27 לוקסמבורג (E)
0	5	(K) 10,5	15	(B) 10	.28 לטביה
0	(B) 10	(K) 10,5	15	(B) 10	.29 ליטא
0	5	5	10	(B) 5	.30 מולדובה
0 ((20) C)	10	(K) 10,5	10	(B) 10	.31 מכסיקו
0 ((31) C)	0	0	15	(B) 5	.32 מלטה
0 ((32) C)	5	(K) 5	15	(B) 10	.33 מקדוניה(*)
0	10		25	25	.34 נורווגיה
0	(B2) 10		10	(B) 10	.35 סין
0 ((21) C)	5	(B) 5	10	(B) 7	.36 סינגפור
0	5	(K) 10,5	15	(B) 5	.37 סלובניה
0 ((22) C)	5	(K) 10,5	10	(B) 10	.38 סלובקיה
0 ((23) C)	(B) 7		10	(B) 10	.39 ספרד
0	(B) 10	5	10	5	.40 פולין
0	10	(K) 10,5	15	(B) 10	.41 פורטוגל
0	(B) 15	10	15	(B) 10	.42 פיליפינים
0 ((24) C)	10	(L) 10,5 פטור (K)	15	(B) 10	.43 פינלנד
0	15		15	15	.44 פנמה
0 ((25) C)	5	5	15	(B) 10	.45 צ'כיה
0 ((26) C)	(B) 10	(K) 10,5	15	(B) 10	.46 צרפת
0 ((13) C)	(B) 5	(K) 10,5	15	(B) 10	.47 קוריאה
0 ((27) C)	5	(K) 10,5	15	(B) 10	.48 קרואטיה
0 ((28) C)	(B) 15		15	(B) 15	.49 קנדה (**)

		שיעור נמוך בעת החזקה מינמאלית	שיעור גבוה			
0	10	.	15	(B)	10	.50 רומניה
((29) C) 0	10	.	10	(B)	10	.51 רוסיה
0	0	(D) 5	0 (D) (מחוי"ל לישראל)		25	.52 שוודיה
((30) C) 0	5	(K) 10, 5	15	(B)	10	.53 שוויץ
0	(B) 15	10 (מישראל לחוי"ל)	15 (מחוי"ל לישראל 10)	(B)	15	.54 תאילנד

הערות:

- (*) אמנה חדשה בין ישראל למקדוניה נחתמה ביום 9 בדצמבר 2015, אך טרם אושררה.
- (**) אמנה חדשה בין ישראל לקנדה נחתמה ביום 21 בספטמבר 2016, אך טרם אושררה.
- (A) אם הדיבידנד משולם **מתוך רווחי מפעל מאושר לפי החוק לעידוד השקעות הון**, הרי ששיעור ניכוי המס במקור יהיה 15% או שיעור המפורט בטבלה, **כנמוך**.
- (B) מדובר בשיעור ניכוי **מקסימלי**. יודגש כי שיעור זה אינו חל בכל מקרה, ובנסיבות מסוימות, שיעור הניכוי עשוי להיות **נמוך יותר** - לאור זאת, יש לבדוק את גובה הניכוי בגין כל מקרה, לגופו, בהתאם להוראות האמנה.
- (1) בהתאם לסעיף 2 לפרוטוקול לאמנה בין ישראל להודו, אם לפי אמנה כלשהי בין הודו לבין מדינה שלישית אשר תיכנס לתוקף אחרי שנת 1995, הודו תגביל את שיעור ניכוי המס במקור על תמלוגים, שירותים טכניים, ריבית או דיבידנדים לשיעור נמוך יותר מהאמנה עם ישראל, יחול שיעורי המס הנמוכים יותר.
- לעניין זה, יושם לב, כי ביום 14.10.2015 נחתם פרוטוקול מתקן לאמנה בין ישראל להודו, אך טרם אושרר.
- (2) בהתאם לסעיף 2 לפרוטוקול לאמנה בין ישראל לסין, לגבי תמלוגים המשתלמים עבור השימוש או זכות השימוש בצידוד תעשייתי, מסחרי או מדעי, שיעור המס יעמוד על 70% מהסכום ברוטו של התמלוגים. קרי, שיעור ניכוי המס במקור האפקטיבי הינו 7%.

(C) **כסייג נוסף על המפורט בסעיפים 3.2 (1) עד (3) לעיל - ראה גם :**

- (1) סעיפים 13(4) ו-13(5) לאמנה בין ישראל לאוזבקיסטן ;
- (2) סעיף 13(3) לאמנה בין ישראל לאוסטריה ;
- (3) סעיף 13(3) לאמנה בין ישראל לאוקראינה ;
- (4) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לאיטליה ;
- (5) סעיף 13(4) לאמנה בין ישראל לאירלנד ;
- (6) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לאסטוניה ;
- (7) סעיפים 15(1) ו-15(2) לאמנה בין ישראל לארה"ב ;
- (8) סעיף 13(3) לאמנה בין ישראל לאתיופיה ;
- (9) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לבולגריה ;
- (10) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לבלרוס ;
- (11) סעיף 13(3) לאמנה בין ישראל לברזיל ;
- (12) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לגאורגיה ;
- (13) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל קוריאה הדרומית ;
- (14) סעיף 14(5) לאמנה בין ישראל להודו ;
- (15) סעיף 15(5) לאמנה בין ישראל להולנד ;
- (16) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לוייטנאם ;
- (17) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לטיוואן ;
- (18) סעיפים 13(4) ו-13(5) לאמנה בין ישראל ליוון ;
- (19) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל ללוקסמבורג ;
- (20) סעיף 13(4) לאמנה בין ישראל למכסיקו ;
- (21) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לסינגפור ;
- (22) סעיף 13(4) לאמנה בין ישראל לסלובקיה ;
- (23) סעיף 13(3) לאמנה בין ישראל לספרד ;
- (24) סעיפים 13(3) ו-13(6) לאמנה בין ישראל לפינלנד ;
- (25) סעיף 13(4) באמנה בין ישראל לצ'כיה ;
- (26) סעיף 13(2) לאמנה בין ישראל לצרפת ;
- (27) סעיף 13(3) לאמנה בין ישראל לקרואטיה ;
- (28) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לקנדה ;
- (29) סעיף 13(3) לאמנה בין ישראל לרוסיה ;
- (30) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל לשוויץ .
- (31) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל למלטה .
- (32) סעיף 13(5) לאמנה בין ישראל למקדוניה .

(D) על פי האמנה בין ישראל לשוודיה, דיבידנד המשולם על ידי חברה ישראלית לתושב שוודיה יהיה פטור ממס בישראל, בתנאי שהוא משולם מתוך הכנסה בישראל שחויבה ב"מס הכנסה". אחרת - הדיבידנד יתחייב במס בשיעור המוטל בדרך כלל על הכנסת חברה ישראלית. במהלך שנת 2014, החלה רשות המסים לנקוט בעמדה כי אין להחיל פטור זה וכי יש לחייב את הדיבידנד במס בשיעור של 25%. שיעור מופחת של 5% או 15% ינתן במסגרת הסדר ספציפי עם רשות המיסים, בין היתר כתלות בהחזקה מינימאלית, של 50% מזכויות ההצבעה.

(E) האמנה בין ישראל ללוקסמבורג אושררה ביום 23 ביולי 2006. עם זאת, תוקפה של האמנה נקבע החל מיום 1 בינואר 2004 ואילך.

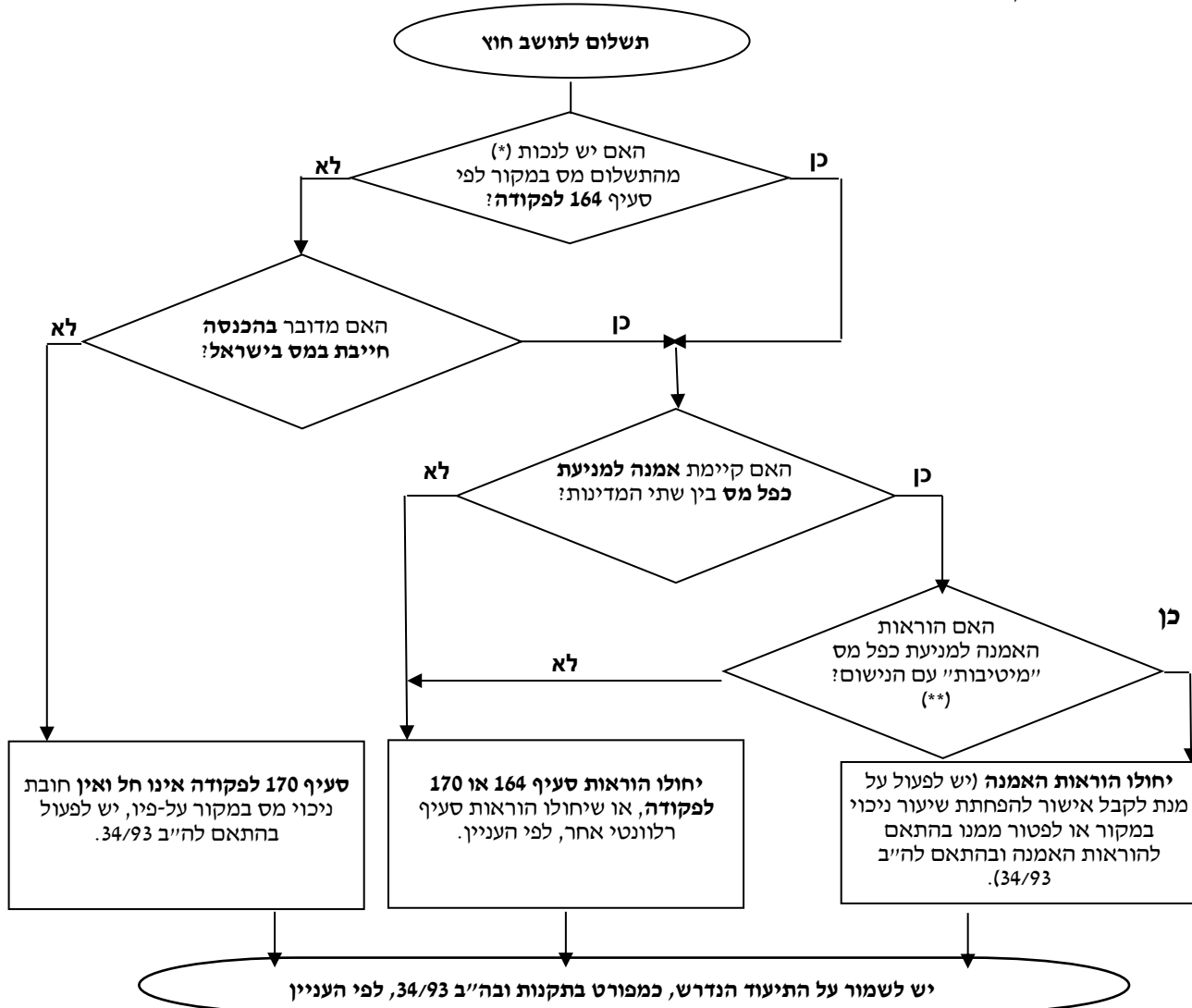
(F) אמנה חדשה למניעת כפל מס בין ישראל לבריטניה נחתמה בראשי תיבות ביום 2 באפריל 2009 וטרם נכנסה לתוקף. במסגרת האמנה החדשה נקבעו שיעורי ניכוי מס במקור חדשים והקלות נוספות, לרבות: ריבית - 5% ופטור במקרים מסוימים; תמלוגים ורווח הון - פטור על תמלוגים ורווח הון במדינת המקור; דיבידנדים - פטור באחזקה מהותית ו-5% במקרים אחרים.

- (G) אמנה חדשה למניעת כפל מס בין ישראל לגרמניה נחתמה ביום 21 באוגוסט 2014 ואושרה ביום 10 במאי 2016, תוקפה של אמנה זו יחל בשנת המס 2017. במסגרת האמנה החדשה נקבעו שיעורי ניכוי מס במקור חדשים והקלות נוספות, לרבות: ריבית - 5%, תמלוגים - פטור, דיבידנדים - 5% באחזקה מהותית ו-10% במקרים אחרים.
- (H) אמנה חדשה למניעת כפל מס בין ישראל לאוסטריה נחתמה בראשי תיבות ביום 8 ביולי 2010 וטרם נכנסה לתוקף. במסגרת האמנה החדשה נקבעו שיעורי ניכוי מס במקור חדשים והקלות נוספות, לרבות: ריבית - 5%, תמלוגים - פטור לחברות טכנולוגיה, דיבידנדים - פטור באחזקה מהותית ו-10% במקרים אחרים.
- (I) אמנה חדשה למניעת כפל מס בין ישראל לבלגיה נחתמה בראשי תיבות ביום 18 במרץ 2010 וטרם נכנסה לתוקף. במסגרת האמנה החדשה נקבעו שיעורי ניכוי מס במקור חדשים והקלות נוספות, לרבות: ריבית - 5%, תמלוגים - פטור רווח הון - פטור למעט סייגים. דיבידנד - פטור באחזקה מהותית ו-5% במקרים אחרים.
- (J) שיעור הריבית יהיה מחצית משיעור הריבית שהיה חל ללא הסעיף, אך לא יעלה על 12.5% ולא יפחת מ-7.5%.
- (K) מפעל מאושר.
- (L) אם ניתן זיכוי נוסף בפינלנד.
- 3.4 פסק דין בנושא כניסה לנוהל של הסכמה הדדית בין מדינות ביום 7.4.2005, ניתן בבית המשפט המחוזי בתל אביב פסק דין בנושא מיצוי מוקדם של הליך הסכמה הדדית הקבוע באמנה למניעת כפל מס (גיטק טכנולוגיות בע"מ נ' פקיד שומה כפר סבא²³). בפסק הדין דובר בחברה ישראלית אשר חתמה על הסכם למתן זכות שימוש במוצריה, ביחד עם שירותי תמיכה. החברה הישראלית דרשה מפקיד השומה בישראל לקבל זיכוי בגין מלוא המס שנוכה לה במקור על ידי החברה היפנית. רשויות המס בישראל ניאותו להעניק זיכוי רק בגין חלק התמורה המיוחס לתמלוגים, וטענו כי יש לייחס חלק מהתמורה להכנסות מעסק (שירותי תמיכה) אשר אינן חייבות בניכוי מס במקור בהתאם לאמנה בין ישראל ליפן, ועל כן אינן ברות זיכוי בישראל.
- החברה הישראלית פנתה ליחידה למיסוי בינלאומי בבקשה לפתיחה בהליך של הסכמה הדדית עם רשויות המס ביפן.
- כעקרון, סעיף ההסכמה ההדדית באמנות מטרתו הכרעה במקרים קונקרטיים וכן מתן פתרון למצבי כפל מס אשר לא טופלו באמנה.
- בית המשפט קבע כי עומדת לנישום הזכות לדרוש מפקיד השומה להפעיל שיקול דעת סביר בדבר כניסה לנוהל הסכמה הדדית, וכי יש לראות בנוהל ההסכמה ההדדית כחלק מהליך השומה, ויש למצות את ההליך קודם למיצוי הליך הערעור על השומה.
- בפסק דין שניתן ביום 17.05.2006 נדונה אפשרות הכניסה לנוהל הסכמה הדדית הקבוע באמנה למניעת כפל מס (קולטין יגאל ושרה נגד פקיד שומה כפר סבא²⁴). בפסק דין זה ביקשו בני הזוג קולטין לפתוח בנוהל הסכמה הדדית על פי האמנה בין ארה"ב לישראל. בית המשפט דחה את בקשתם וזאת כי בני הזוג לא עמדו באמות מידה מקצועיות ומקובלות הנדרשות בהגשת הבקשה. לעניין זה, נציין את הוראת ביצוע מ"ה 23/01 בנושא הליכי הסכמה הדדית באמנות למניעת כפל מס - נוהל הגשת הבקשה והטיפול בה.

23 עמ"ה (ת"א) 1255/02.

24 עמ"ה (ת"א) 1192/04.

להלן תרשים זרימה המסכם את האמור ברשימה זו:

(*) יצויין כי סעיף 170 לפקודה מטיל חובת ניכוי מס במקור מתשלום הכנסה חייבת לתושב חוץ, כשמדובר בהכנסה אשר ממנה לא נוכה מס לפי סעיף 164 לפקודה.

(**) ההוראות "מיטיבות" עם הנישום ביחס לשיעורי ניכוי המס במקור על פי סעיפים 170 או 164 לפקודה, או ביחס לשיעור ניכוי מס במקור אחר, שנקבע לעניין זה בחוק המקומי.

17.19 חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי

ביום 2 בספטמבר 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015, אשר נכללים בה, בין היתר, שינויים נרחבים בכל הקשור לחילופי מידע בינלאומיים לצרכי אכיפת מס. שינוי זה הוא חלק ממגמה עולמית במסגרתה פועלים באופן נמרץ, ארגון ה-OECD, האיחוד האירופאי והגלובל פורום, לשקיפות ולחילופי מידע למטרות מס כדי לקדם ולייעל את חילופי המידע בין המדינות. כך, למשל, החל משנת 2010 דורש ארגון ה-OECD ממדינות החברות בארגון וכן ממדינות נוספות, להצטרף לאמנה הרב-צדדית לסיוע מינהלי בענייני מס.

ישראל חתמה על האמנה ביום 24 בנובמבר 2015 (טרם אושררה). עד כה חתמו על האמנה מעל ל-90 מדינות. במסגרת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), התשע"ו-2015 אשר תחולתו מיום 1 בינואר 2016, נוספו סעיפים 214א עד 214ד לפקודה, תחת פרק רביעי לפקודה, באופן שמאפשר למדינת ישראל לחתום על הסכמים לחילופי מידע, וליישם בהתאם לסטנדרטים המקובלים כיום בעולם. סעיפים 231 ו-234 לפקודה קובעים חובת סודיות רחבה. העברת מידע ללא היתר של שר

האוצר או שלא לצורך הפקודה מהווה עבירה פלילית. על כן, תחת סעיפים 214א עד 214ד מצויין במפורש, כי על אף האמור בסעיפים האמורים, רשאי המנהל להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכם בין לאומי, בכפוף לסייגים מסוימים ובכללם לשמירת סודיות המידע אצל הגורם המקבל, ולאי העברת מידע אשר נאסר על רשות המסים בחוק לעשות בו שימוש לצורך גביית מסים. העברת המידע תותר בין על פי בקשה של רשות מס זרה ובין ביוזמת המנהל. כאשר לעניין זה, "הסכם בין לאומי" מוגדר כאמנה למניעת כפל מס או הסכם לחילופי מידע. יודגש, כי על המנהל להודיע לתושב ישראל על הכוונה להעביר מידע לגבי לפחות 14 ימים לפני העברת המידע, אלא אם כן רשות המס של המדינה הזרה ביקשה שלא להודיע כאמור. בנוסף, נקבע, כי לצורך איסוף המידע לשם העברתו למדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, יהיו למנהל ולפקיד השומה הסמכויות שיש להם לפי סעיפים 135 עד 140א לפקודת מס הכנסה, הנתונות להם לצורך אכיפת דיני המס בישראל. כמו כן, נקבע כי שר האוצר יפרסם הודעה ברשומות על כל הסכם לחילופי מידע שנחתם. בהמשך לכך, בחודש מאי 2016 חתם ראש רשות המסים המכהן, מר משה אשר על על הצטרפותה של ישראל להסכם רשויות מוסמכות ליישום האמנה המולטיטלרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי ("CRS") וכן ליישום האמנה המולטיטלרלית לדיווח בין מדינות ("CBC").

ה-CRS (Common Reporting Standard) הינו הסכם ליישום חילופי מידע אוטומטיים בנוגע לחשבונות פיננסיים של תושבים זרים. ההסכם ותקניו פותחו על ידי ה-OECD - לצורך אכיפת מס. ההסכם מגדיר תקן הקובע בין היתר הוראות לגבי סוג המידע שהמדינות יעבירו, מועד העברת המידע והגופים הפיננסיים עליהם תחול החובה של העברת המידע לרשויות. אחידות התקן נועדה לצמצם את העלויות הכרוכות בריבוי תקנים לממשלות ולמוסדות הפיננסיים ועל מנת לאפשר החלפת מידע ביעילות עם מדינות רבות בו זמנית. העברת המידע בנוגע להסכם CRS תחל בספטמבר 2018.

ה-CBC (Country-by-Country Report) הינו הסכם לדיווח בין רשויות המס של המדינות על פעילותן והכנסותיהן של של קבוצות רב לאומיות. במסגרת הסכם זה קבוצה רב לאומית תידרש להגיש בין היתר דוח שנתי הכולל מידע בגין כל ישות בקבוצה הרב לאומית, מידע על פיזור ההכנסות, המס ששולם במדינות בהן פועלת הקבוצה הרב לאומית, תחום פעילותן, תושבות, מקום התאגדות, מספר עובדים ועוד. ככלל, העברת המידע בין רשויות המס במסגרת ההסכם תעשה החל מסוף שנת 2017.

כניסתם לתוקף של ההסכמים מותנית באישור האמנה המולטיטלרלית, עליה חתמה ישראל בנובמבר 2015, ובהתאמת הדין הפנימי בישראל.

17.20 הסכם בין ארה"ב לישראל בעניין חילופי מידע, שיפור עמידה בחבויות מס בינלאומיות ויישום ה-FATCA

1. רקע

ביום 18 במרס 2010 נחקק בקונגרס האמריקאי חוק FATCA (Foreign Accounts Tax Compliance Act) שמטרתו מניעת התחמקות מתשלום מס על ידי אמריקאים המנהלים חשבונות פיננסיים מחוץ לארה"ב והגברת האכיפה והציות לדיני המס בארה"ב. החוק מחייב כל גוף פיננסי מחוץ לארה"ב להתקשר בהסכם מיוחד עם רשות המסים בארה"ב, לפיו יתחייב לבצע בדיקת נאותות לבעלי החשבונות המוחזקים אצלו לצורך זיהוי חשבונות המוחזקים על ידי נישומים אמריקאים או על ידי ישויות שבהן לנישומים אמריקאים יש החזקה מהותית, ולהעביר לרשויות המס בארה"ב, אחת לשנה, מידע אודות חשבונות כאמור. כמו-כן, הגוף הפיננסי יתחייב להעביר מידע על מספרם של חשבונות שבעליהם סירבו לשתף פעולה ועל סך ערכם.

ברקע לחקיקה כאמור עומדת חובה, מזה שנים רבות על אזרחים אמריקאים, מחזיקי גרין-קארד מסוימים ומי שנחשבים כתושבי ארה"ב (להלן: "אמריקאים") לדווח על החזקות או זכויות חתימה בחשבונות בנק מחוץ לארה"ב אם ביום כלשהו במהלך השנה, היתרה בחשבון הייתה \$10,000 או יותר (דיווח FBAR).

ייוזכר כי אמריקאים חייבים בדיווח ובמס בארה"ב בגין הכנסותיהם הכלל עולמיות גם אם הם נחשבים תושבים של מדינה אחרת.

גוף פיננסי אשר לא יציית להוראות החוק יוכרז כגוף פיננסי שאינו מצייט ויהא כפוף לסנקציה של ניכוי מס במקור בשיעור של 30% מכל תשלום ממקור הכנסה אמריקאי.

כחלופה להחלת הוראות החוק, ארה"ב מוכנה להתקשר בהסכם ביטראלי עם מדינות המעוניינות לשתף פעולה ביישום FATCA.

2. ההסכם בין ישראל לארה"ב

ביום 30 ביוני 2014 חתמו ממשלות ישראל וארה"ב על הסכם לשיפור אכיפת מס בינלאומית ויישום הוראות חקיקת ה-FATCA (להלן: "הסכם ה-FATCA").

הסכם ה-FATCA מסדיר העברת מידע ל-IRS (רשות המס האמריקאית), באמצעות רשות המסים בישראל אשר תקבל את המידע מהגופים הפיננסיים בישראל.

המידע שיימסר, יכלול פרטים אודות חשבונות פיננסיים המוחזקים בידי אזרחי ארה"ב, בידי בעלי "גריין קארד" או בידי תושבי ארה"ב או בידי ישות משפטית שיש בה לאמריקאים החזקה מהותית.

עוד סוכם כי ה-IRS תדווח על הכנסות בחשבונות של ישראלים בארה"ב.

המועד הראשון להעברת המידע לרשות המיסים האמריקאית בהתאם להסכם ה-FATCA, נקבע במקור ליום 30 בספטמבר 2015, כאשר העברת המידע הראשונה תכלול נתונים לגבי מחזיקי חשבונות אמריקאים והיתרות בחשבונותיהם לסוף שנת 2014.

אולם, ביום 31 באוגוסט 2015, הודיע מינהל הכנסות המדינה במשרד האוצר על דחיית מועד הדיווח הראשון לרשות המיסים האמריקאית ליום 30 בספטמבר 2016.

הסכם ה-FATCA מכיל שני נספחים, כאשר הנספח הראשון להסכם מכיל הוראות למוסדות הפיננסיים המורות כיצד עליהם לבצע בדיקות לזיהוי החשבונות לגביהם יש להעביר מידע.

הנספח השני כולל את רשימת הגופים והחשבונות הפטורים מדיווח. כמו-כן, הנספח קובע כי גופים המנהלים את החיסכון הפנסיוני בישראל לא יהיו חייבים בדיווח על חשבונות החיסכון הפנסיוני שהם מנהלים. בנוסף, גופים פיננסיים נוספים המהווים סיכון נמוך לשימוש למטרות של העלמת מס יהיו פטורים מדיווח כמו קרנות השתלמות לשכירים, קופות גמל למטרות מיוחדות או נאמנים על תוכניות אופציות לעובדים לפי סעיף 102 לפקודה.

ביום 23 במרץ 2016, חתמה מדינת ישראל עם ארה"ב הסכם Competent Authority

Agreements (להלן: "הסכם רשויות מוסמכות"), סעיף 3(6) להסכם ה-FATCA, קובע כי על הרשויות המוסמכות בישראל וארה"ב לקבוע כללים ונהלים לצורך יישום הוראות מסוימות של

הסכם ה-FATCA. בהתאם לכך הסכם הרשויות המוסמכות מסדיר את אופן יישום הסכם ה-FATCA באמצעות קביעת נהלים להחלפת המידע, לרבות רישום המוסדות הפיננסיים, עיתוי

ודרך העברת המידע, כללי אכיפה, ושמירה על סודיות המידע ואבטחתו. ביום 14 ביולי 2016 פורסם ברשומות החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 227), התשע"ו

בגדרו נקבעו מספר הוראות לצורך יישום הסכם ה-FATCA ולצורך חתימה על הסכמים נוספים לחילופי מידע, בהתאם למקובל היום בעולם, וליישום.

בהמשך לכך, ביום 1 באוגוסט 2016 אישרה ועדת הכספים את התקנות המסדירות את יישום הסכם ה-FATCA. על פי התקנות יצטרכו הבנקים ושאר הגופים הפיננסיים בישראל לזהות את

בעלי החשבונות שהינם אזרחי ארה"ב או תושבי ארה"ב לצרכי מס, ולהעביר לרשות המסים בישראל עד ה-20.9.16, מידע על בעלי החשבונות והיתרות בחשבונותיהם המתניחם לשנים 2014 ו-2015.

רשות המסים תעביר את המידע לרשות המסים בארה"ב עד ליום ה-30.9.2016.

ההוראות אינן חלות על הגופים המוסדיים המנהלים את כספי הגמל והפנסיה המיועדים לפרישה, וכן קיים פטור מדיווח גם לגבי חשבונות בקופות גמל למטרות מיוחדות ולחשבונות של קרנות

השתלמות של שכירים.

קיימים פטורים נוספים, ביניהם פטורים לגופים המנהלים רק פיקדונות בעלי ערך נמוך שאינם עולים על סך של \$50,000. ובנוסף קיים פטור מדיווח לחשבונות בעלי ערך נמוך כגון ליחידים בעלי

פיקדונות שערכם אינו עולה על \$50,000. יחד עם זאת, נקבע כי בנקים שהתעורר אצלם חשש ממשי כי נעשו בחשבון פעולות במטרה לעקוף את חובות הזיהוי והדיווח לא יהיו פטורים מדיווח

על החשבונות האמורים.

המוסדות הפיננסיים יהיו מחויבים להודיע לבעלי החשבונות שזוהו כאמריקאים, לפחות 30 ימים לפני העברת המידע לרשות המסים, כי המידע על חשבונותיהם יועבר. התקנות קובעות גם את

הדרך שבה יכול מי שסבור שזוהה בטעות, לבטל את סיווגו כ"אמריקאי".